Է. ՏԱՐԻ 1897 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 7 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 14 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն. Տ. 26 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՋՐ. 8 ՇԻՎԱԼ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԻ ԻՐԵՔ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ հասարակ Տարեկան գնիկան արժէքը	160
» » Կիսամեայ » »	80
» » Քառամսեայ » »	40
Դուռան » » » »	200
» » » » »	100
Օտար երկիրներ տարեկան » »	56
» » » » »	28

Դուռան զանազան գիւղերու համար նոր գնագրութեան վրայ է խմբագրութեան, գիւղատնտէսի կամ գրատունի եւ լրատուի։

Բոլոր հոդուածներ պէտք է գրուին
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14 ՄԱՅԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մասնաւոր նամակներ և անգլիական թերթեր գոհացուցիչ լուրեր կը բերեն մեզ Ամերիկայի հայ դաղթականութեան նոր Աշխարհի մէջ առաջին հայ եկեղեցին կառուցանելու ձեռնարկին վրայ։ Ցայտնի է թէ առաջին հայ եկեղեցւոյն հետ հայկական առաջին վարժարանն ևս կ'ուզուի շինել Նոր Աշխարհի մէջ, յուսալը։ Կը յուսանք թէ հայկական ազգասիրութեան և բարեպաշտութեան այս օրինակն ազդէ ուրիշ հեռաւոր հայ դաղթականութեանց վրայ ևս որք դեռ չուներն այնպէսի կազմակերպութիւն մը։ Ամենայն Հայոց Հայրապետութիւնն և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնն այս մասին իրենց ազդեցութիւնը գործածելու անխոյթ պէտք չէ գտնուին, երբ շատ տեղ բարոյական միջամտութիւնն ևեթ բաւ է անտարբերութեան քունէն սթափեցնելու հայ դաղթականութիւնները։

* * *

Բայց իրօք կ'արժէ՞ հայ դաղթականութեանց վրայ մտածել ու խօսիլ։ եթէ յուսահատից ոմանց խօսքին նայինք, դաղթականութիւններն հիմակուընէ կորած պէտք է համարինք, ու այլ ևս չխորհինք անոնց վրայ, եթէ չենք կրնար կառավարական ու սեղանաւորական հզօր գործողութեամբ մը զանոնք միահաղոյն վերադարձնել իրենց հայրենիքն ի Փոքր Ասիա։ Չէ՞ մի որ օտար և հեռաւոր երկրի մէջ Հայք վաղ կամ անագան տիրող ցեղին հետ ձուլուելու դատապարտուած են։ Քիչ մը կանուխ կամ ուշ, ի՞նչ տարբերութիւն կ'ընէ։ Այն Հայն որ Փոքր Ասիայէն կամ Կ. Պոլսէն կը հեռանայ, կորսուած է Հայութեան համար։ Մեղք չէ՞ Ազգին խելքին, ժամանակին ու դրամին որ հայ դաղթականութիւնները փրկելու ամուլ ձեռնարկին դրաղի։ Կարժէ՞ մի թէ որ Ազգային ժողով, կրօնական ժողով և բաղաքական ժողով, որք գովելի եռանդեամբ աղդօգուտ և գործնական տնօրինութիւններ կ'ընեն մէջտեղ, իրենց թանկագին ժամանակը վատնեն հայ դաղթականութեանց վրայ մտածելու։

Այս կերպ տրամաբանութիւն մը, սակայն, իւր հեղինակներն իրենց մտադրածէն աւելի հեռի կը տանի։ Կ'առարկուի թէ հայ դաղթականութիւնք անդարձ կորստեան դատապարտուած են որովհետև պիտի դայ օր մը ուր հայերէն չպիտի խօսին, ուր եթէ ոչ դաղթականաց զաւակունք դէթ անոնց թոռներն օտարազգեաց հետ խնամութիւն պիտի հաստատեն, ուր Հայ եկեղեցիէն ալ պիտի պաղին, սառին և հեռանան, ձուլուելով օտար հեռաւոր ազգութեանց մեծագոյն զանգուածին մէջ։

* * *

Քանի որ խնդիրն այսպէս փիլիսոփայօրէն նկատել կ'ուզուի, մեք ևս պահ մը նոյն բարձրութեան ելնենք, և հարցունենք։ «Այս անցաւոր աշխարհիս մէջ, բնական կամ բարոյական ո՞ր կազմութիւն կամ յօրինուածութիւն (organisme), ո՞ր հաստատութիւն (institution) անխախտ անփոփոխ մնալու սահմանուած է»։ կամ, աւելի պարզօրէն, «երկրիս վրայ ի՞նչ բան յաւիտենական է որ հայ դաղթականութիւնք յաւիտենական լինին»։ Ամենքս որ կայ, բուսական, կենդանական և բարոյական կարգաց մէջ ամենայն ինչ որ կեանք ունի՝ իւր մէջ կը կրէ նաև մահուան կորստեան սկզբունքն։ Ամենայն ինչ կորստական է, և այս պատճառաւ պիտի ըսենք թէ հայ դաղթականութիւնք ևս կորստական են։ Ամենէն քաջառողջ ու կորովի մարդն ենթակայ է տակաւ մեռնելու։ կորստեան սկզբունքն իւր մարմնոյն մէջ կը կրէ։ Ընկերական հզօրագոյն կազմակերպութիւնք իրենց մէջ կը կրեն այն սկզբնապատճառներն որովք օր մը պիտի այլափոխին, այսինքն պիտի մեռնին։ Այսչափ հազարաւոր տարիներէ ի վեր որ մարդկութիւնը կայ երկրիս վրայ, ո՞ր ազգ, ո՞ր Տէրութիւն, ո՞ր հաստատութիւն չորս-հինգ հազար տարուան կեանք ունեցեր է։ Գիտէք թէ ժամանակիս ամենէն մեծ, ամենէն լուսաւորեալ, ամենէն զօրաւոր ազգերն հազիւ Քրիստոսի թուականէն ի վեր գոյութիւն ունին, և ո՞վ կ'երաշխաւորէ թէ երկու հազար տարի ետքն ի՞նչ պիտի լինին։ Մարդս իսկ, Արարչագործութեան հրաշակերտը, քանի՞ տարուան կեանք ունի։ Կրօնն իսկ, մարդկային ընկերութեան մեծագոյն հաստատութիւնը, քանի՞ դարէ ի վեր բանական կազմակերպութիւն մ'ունի, և քանի՞ դար պիտի տեւէ արդի վիճակին մէջ։ Հոգ կ'ընենք թէ հայ դաղթականութիւնք երկար կեանք չպիտի ունենան։ Բայց քիչ մը աւելի կամ անպակաս, նոյն իսկ Հայք և անոնց չափ հին ուրիշ ազգեր քանի՞ դարերէ հետէ կը ճանչուին իբրեւ ուրոյն ազգութիւն, և դեռ քանի՞ դարեր ևս պիտի ճանչուին նոյն անուամբ, և այս դարեր, ո՛րչափ ևս բազմաթիւ, մարդկութեան ու տիեզերաց կեանքին մէջ ո՞րչափ տեղ մը կը բռնեն։

Փիլիսոփայօրէն խորհելով, այո՛, ո՛չ թէ միայն հայ դաղթականութիւնք, այլ ամենայն ինչ կորստական է։ Բայց մի՛թէ այս ճշմարտութիւն անգիտակից բնութիւնն ինչպէս և բանաւոր մարդկութիւնը կ'արդիլէ՞ նոյն կորստաբեր պատճառներուն դէմ հանապազ մաքառելէ։ Պիտի մեռնինք ամենքս ալ։ բայց և այնպէս ո՛չ նուազ կը հոգանք հանապազ մեր առողջութիւնը։ Քանի մը հազար տարի առաջուան ազգերէն չատեր բոլորովին կորած և այլք մեծապէս տկարացած են, բայց և այնպէս ամեն ազգեր իրենց գոյութիւնը պահպանելու համար ոգի ի բուն կ'աշխատին։ Մարդկային ո՛չ մէկ դրութիւն, ո՛չ մէկ օրէնք, ո՛չ մէկ հաստատութիւն հազար կամ երկու հազար տարիէ հետէ անփոփոխ մնացած է, բայց և այնպէս մարդկային ամեն ընկերութիւնք, ամենէն խաւարեալք ինչպէս ամենէն լուսաւորեալք, իրենց օրէնքներն ու հաստատութիւններն անվթար և անխախտ պահպանելու և պաշտպանելու հոգածու կը դտնուին։ Դիտէք թէ երկու հազար տարի առաջուան Տէրութեանց ո՛չ մին գոյութիւն ունի այժմ, բայց ամեն Տէրութեան նուիրական պարտաւորութիւնն և մեծագոյն գործն է իւր գոյութիւնն, իւր կեանքն ապահովել։

Ապա ուրեմն, մարդկային իրաց ու հաստատութեանց վաղ կամ անագան կորստեան կամ լաւ ևս՝ ձեւափոխութեան սահմանուած լինելը (transformisme) պատճառ մը չէ որ յուսահատինք և զանոնք կորստեան դէմ պաշտպանելու ջանադիր չդտնուինք։ Մահը չենք կրնար արգիլել, բայց կրնանք յապաղեցնել։ Ինչպէս նիւթական, նաև ընկերական և բարոյական կարգաց մէջ այս է իրողութիւնն։

Ազգաց և Պետութեանց ամենէն ադէկ մտածուած վարչական ձեռնարկներն ու անօրինութիւններն հազիւ մէկ քանի սերնդի համար են։ Ցիսուն կամ հարիւր տարիէն անդին չենք տեսներ, և մեր գործոց ու խորհրդոց նպատակէն ալ յիսուն կամ հարիւր տարիէն անդին չերթար։ Ինչպէս ամեն մարդ ինքզինք, իւր զաւակներն և առ առաւելն իւր թոռները կը հոգայ, ամեն սերունդ ինքզինքն և իւր անմիջական յաջորդները կը մտածէ առաւելապէս, մնացեալն ապագային և Նախախնամութեան թողով։

* * *

Բայց թողունք այս փիլիսոփայական վերացումներ։ Որովհետև հոգ դաղթականութիւնք աւելի կամ նուազ հեռաւոր ապագայի մէջ կորստեան դատապարտեալ կը կարծուին, պէտք չէ ետ կենանք անոնց գոյութիւնն ըստ կարի երկարաձգելու պարտաւորութենէն։ Աւասիկ մեր աչաց առջեւ են ուրիշ ազգաց օրինակներն, որք իրենց դաղթականութիւններն անեղծ պահպանելու համար ո՛չ մէկ զոհողութիւն կը խնայեն։ Ամերիկա ազգաց խառնարանը կամ ձուլարանն համարուած է դերազանցօրէն, բայց Ամերիկայի մէջ իսկ դաղթական Իռլանդացիք, Գերմանք, Ֆրանսացիք, Լեհք, Հրեայք և այլք իրենց ազգութիւնը, լեզուն ու կրօնը պահպանելու համար շատ մը եկեղեցիներ, դպրոցներ, ակումբներ և ընկերութիւններ հիմնած են ու կը հիմնեն։ Զեն մտածեր թէ քանի մը հարիւր տարի ետքը բոլորովին պիտի ձուլուին ամերիկեան մեծ ազգութեան մէջ։ Իրենց ազգային կամ կրօնային ուրոյն դիրքն ու կազմակերպութիւնը կարելի եղածին չափ երկար պահպանել նուիրական պարտաւորութիւն կը համարին։

Որպէս զի դաղթականութեանց եռեսէն ազգութիւնը չվնասի, իբրեւ հիմնական դարման կ'առաջարկուի ի հայրենիս վերադարձնել դաղթականները։ Կարելի է դայ օր մը յորում բնիկ դաւառք աւելի նպաստաւոր վիճակ մ'ունենան և դաղթականք հոն վերադառնալ յօժարին։ Բայց եթէ հիմակուընէ անխոյթ դրանուիք դաղթականներն իրենց ազգութեան, լեզուին և եկեղեցւոյն մէջ պահելու, այսինքն իբրեւ Հայ պահելու, օր մը զո՞վ պիտի վերադարձնէք ի հայրենիս։ Դաղթականներ մնացած չը պիտի լինին, այլ Ամերիկայի մէջ Ամերիկացիներ և Անգլիոյ մէջ Անգլիացիներ։

Բայց խնդրոյն կարեւորագոյն կէտն ա՛յն է որ դաղթականութիւն միշտ վնասակար կը համարուի Հայութեան։ Ընդհակառակն։ Հայութիւնն հին թէ նոր ամեն ժամանակաց մէջ դաղթականութիւններ ունեցած է, և եթէ կան դաղթականութիւնք որք կորած են, կան դաղթականութիւններ ալ որք օգտակար եղած են Ազգին, ինչպէս Կիլիկիոյ, Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ, Կաւկասիոյ, Ռուսաստանի, Եգիպտոսի, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և աւելի հին ժամանակներ Յունաստանի հայ դաղթականութիւնք։ Ամենէն աւելի զարգացեալ ազգերն ամենէն աւելի դաղթականներ ունեցած ազգերն են, ինչպէս ի հնումն Փիւնիկեցիք, Հռոմայեցիք, Հելլէնք և զարդիս Անգլիացիք։ Դաղթականութիւնն ազգի մը աչքը կը բանայ, մտաց և շահուց հորիզոնները կ'ընդարձակէ, լուսաւորութիւնը կը փութացնէ, և հարստութիւնը կ'ածեցնէ։ Ցնտեսական յոռի պայմանաց միակ ելք շատ անգամ դաղթականութիւնն է։ Այսօր իսկ կան փոքրիկ հայ դաղթականութիւններ որք չատ աւելի օգտակար են Ազգին քան ստուար հատուած մը ազգային մարմնոյն հայրենի երկրին մէջ։ Մուրատեան և Սանասարեան վարժարանք հայ դաղթականներու ծախիւք հիմնուած են։ Եթէ ցաւալի ճշմարտութիւն է թէ հայ դաղթականութիւնք ոմանք, իրենց յոռի կազմակերպութեան, կամ առաջնորդաց մտանութեան, կամ մեծամեծ աղետից բերմամբ կորսուած են Հայութեան համար, միւս կողմէ անուրանալի է թէ անցեալին որպէս ներկային մէջ հայ դաղթականութիւններ իմացական ինչպէս և տնտեսական տեսակէտով մեծապէս օգտակար եղած են ազգային մարմնոյն։ Ազգասիրական ոգւով իրենց երկրին մէջ պահել այն Հայեր որք դաղթելու պէտք և միանդամայն դիւրութիւն ունին(*), և միւս կողմէ լոկ ի սէր ազգին ի հայրենիս վերադարձնել այնպիսի Հայեր որք իրենց դաղթավայրերուն մէջ կը յաջողին յառաջդիմել՝ անգործնական խորհուրդներ են։ Դաղթականութիւնը կենսամարտի, կամ աւելի պարզօրէն՝ հացի խնդրոյն էական պայմաններէն մին է։ Բայց փորերնիս կուշտ պահելով հանդերձ կրնանք Հայ մնալ։ Խնդիրն հայ դաղթականութիւնները կազմակերպելուն վրայ է։ Եկեղեցիներ, դպրոցներ, ընկերութիւններ, ակումբներ հզօրապէս կրնան նպաստել հայ—ինչպէս և ուրիշ ազգէ— դաղթականութիւններն իրենց ազգային շրջանակին մէջ պահելու պահպանելու հեռագոյն դաղթավայրերու մէջ իսկ։ Ազգային կրթութեան և ընդհանուր ազգային զգացման ծաւալումն, հայ լրագրութիւնն ու նոր գրականութիւնն և իմացական ու բարոյական համազգային ազդեցութեանց յաճախումն, և հաղորդակցութեանց ու յարաբերութեանց դիւրանալն ու բազմանալն՝ անցեալին հետ բաղդատմամբ այժմ անհամեմատ աւելի վիճոց և դիւրութիւն կ'ընծայեն հայ դաղթականութիւններն ազգային մեծագոյն մարմնոյն հետ սերտ առնչութեան և հետաւորապէս հայ ազգութեան շրջանակին մէջ պահելու։ Նոր աշխարհի Հայերն այս սկզբամբ ահա կը գործեն, և իրենց գովելի ընթացքը գովելով, կը յուսանք թէ ուրիշ հայ դաղթականութեանց հետեւելի օրինակ կը դառնան։

(*). Ուրիշ առթիւ գրած ենք, և աւելորդ չէ յիշեցնել թէ մեք միտ միայն կը տեսնենք ազէտ, անարուեստ, անգործ և անօգնական խեղճ Հայերու հեռաւոր երկիրներ դաղթելէն, ուր թշուառութիւն միայն կը սպասէ իրենց, ինչպէս դառն փորձը չատեր տեսան, և մեծ դժուարութեամբք ու տառապանօք ետ դարձան։ Մեծ դրամագլխի տէր լինելն անհրաժեշտ պայման չէ դաղթականութեան մէջ յաջողելու։ բայց գո՛նէ մէկ օտար լեզու և արհեստ կամ ո՛ և է գործ մը ազէկ գիտնալն էական պայման է։ Այսպիսի ուշիմ անդամներով սկսեալ դաղթականութիւն մը ազգային տեսակէտով ալ կ'ապահովի։

—)(2)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ

ՕԳՆԱՎ ՓԷՕՅԷ
ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Նկարչին աչուքները պահ մը բաժնուեցան իր գծագրութենէն և քիչ մը զարմացկոտ համակրութեան երեւոյթով յաւեցան մարքիզին գեղեցիկ դիմագծերուն վրայ։

—Կարճ խօսքով, ըսաւ, կ'ուզէք երկրորդ փորձ մը ընել ... կ'ուզէք գիտնալ թէ Բարիզի սովորական տարփանքներէն գերազանց սէր մը չը՞ գտնուիր։

—Ճշդիւ։

—Էյ ի՞նչ կը պակսի ձեզ այդ պատուաւոր երգն իրագործելու համար։

—Կին մը, ըսաւ Բիէռ։

—Բայց ինծի այնպէս կուգայ որ ձեր անունով, ձեր յարաբերութիւններով, ձեր ազագայ նիւթական վիճակով ... և ձեր անձնական առաւելութիւններով, ուզած աղջիկդ կին մը պիտի գտնէք։

—Ոչ թէ իմ, այլ հօրաքրոջս ուզած աղջիկն։

—Ինծի ըսիք կարծեմ թէ հօրաքրոջդ կը փափաքէր կարելի եղածին չափ շուտ ամուսնացնել զձեզ ...

—Կարելի եղածին չափ հարուստ կերպիւ, ըսաւ մարքիզը՝ բառին վրայ դառնութեամբ շեշտելով ... Հօրաքրոջս կ'ըսէ թէ ամուսնութիւնը զուտ վիճակահանութիւն մը ըլլալով, պէտք է միմիայն դրամօժտին հոգ տանիլ և մնացեալը բաղդին թողուլ ... Իմ կարծիքս այդ չէ ... Մնաց որ, լաւ հասկնաք խօսքս ... Դրամօժտիս մը արհամարհելու վիճակին մէջ չեմ, բայց սակայն կ'ուզեմ որ առնելիք կինս երջանկութեան և պատուոյ երաշխաւորութիւններ տայ ինձ ... և մինչեւ իսկ բացառիկ երաշխաւորութիւններ ... Գիտէք թէ երիտասարդ աղջիկները կ'ունչպէս կը մեծնան այսօր ... Վախտ բան է ... Ասոր համար իմ ամուսնութիւնս, թէ և հօրաքրոջս և ես կը փափաքինք, որոշուած լմնցած բան չէ ... Հա՛, աղէկ միտքս ինկաւ, ե՞րբ պիտի գաք Ժընէ։ Հօրաքրոջս իր վերջին նամակին մէջ ինձ կը հարցունէ թէ ո՞ր ատեն պիտի համիք։

—Օգոստոս 15 էն անդին ազատ պիտի ըլլամ և իր հրամաններուն պատրաստ։

—Կեցցի՛ս ... Բնաւ տեսած չես հօրաքրոջս, այնպէս չէ՞։

—Բնաւ ... ոչ իսկ երազիս մէջ, ըսաւ նկարիչը։

—Կարծեմ ըսի ձեզի որ քիչ մը ... գրեթէ բոլորովին ապերախտ պատկեր մը պիտի ըլլայ։

—Պիտի չնամ մէջէն ելլել։

—Ատով ձեր արժանիքն աւելի շատ պիտի ըլլայ։ Ցտեսութիւն։

Եւ բաժնուեցան իրարմէ։

Բ

ՖԱՊՈՒԻՍ

Նկարչին սեպհական արուեստին, իր գրեթէ առանձնացեալ և մենաւոր կեանքին, գերագոյն գեղեցկութեան մը մշտատեւ հետաղօտութեանը մէջ կա՞յ գաղտնի զօրութիւն մը որ կը ձգտի բարձրացնել անոր բարոյականը։ Զեմ գիտեր։ բայց կարծես նկարիչներու արհեստասիրներուն մէջ ուրիշ տեղերէ աւելի կը գտնուին այն լուրջ և քաղցր մտքերը, պարզ, ուղիղ և խրախճանք սրտերն որք մարդկային բնութեան ամենէն յանկուցիչ մի քանի տիպարները կը կազմեն։ Առանց ընդհանրացընելու այս դիտողութիւնը, չեմ կարծեր որ աշխարհիս մէջ գտնուին աւելի վեհ հոգիներ քան այն մէկ քանի նկարիչները զորս ճանչցած եմ։

Ժաք Ֆապուիսի ծագումը շատ խոնարհ էր։ Իր հայրը, ստորագաս պաշտօնեայ Բարիզի թաղապետութեանց միոյն մէջ, երիտասարդ մեռած էր, սակայն բաւական ժամանակ ունեցած էր բոլոր ուժովն հակառակելու իր զաւկին կոչման՝ գծագրութեան արուեստին համար։ Իր մայրը տանը մէջ կ'աշխատէր ծաղկանց վաճառական մը համար։ աւելի փափուկ բնազդումով մը օժտուած, դաղտնաբար կը հետաքրքրուէր զաւկին ճաշակներուն։ Երբ անոր հետ միայնակ մնաց, շուտով իրազեկ եղաւ գեղարուեստին կրթութեան բոլոր եղանակներուն զորս Բարիզ կրնայ տալ աղքատաց, և իր զաւակն առնցմէ օգտուելու վիճակին մէջ դրաւ։

Տասնեւհինգ տարեկան եղած ատեն, ժաք սկսաւ մասնակցիլ ընտանեկան ծախսերուն, դասերուն մէջտեղուանքը նշանակներ նկարելով։ Կը պատմուի թէ պատանին ի Մէօտան կապելայի մը ճակատը զարդարելը տեսած ատեն է որ ժամանակին նկարիչ վարպետներէն մին խանդավառ համակրութիւն մը ունեցաւ անոր համար։ ոչ միայն իր արհեստասէրին մէջ ընդունեց զայն, ուր նախասիրութեամբ հսկեց անոր վրայ, այլ երկու տարի յետոյ յիտալիա ըրած մէկ ճամբորդութեան ատեն հետը տարաւ։ Ֆապուիսի մայրը, ուրախութիւնն ունեցաւ հաղիսատես ըլլալու իր զաւկին առաջին յաջողութեանց, որ մասամբ իրեն կը պարտէր իր տաղանդն եւ մանաւանդ այն մասնաւոր յատկութիւններն որք այրի մօր մը ձեռամբ մեծցուած մարդոց առանձին յատկանիշն են, քաղցրութեան եւ զօրութեան այն խառնուրդն որ գորովալիր կերպիւ կը յիշեցնէ իրենց պաշտպանեալն եւ պաշտպանողն կրկին դերը։

Բայց 1875 ի Նկարահանդիսին մէջ իր հիանալի ցուցադրութենէն ետքն էր որ ժաք Ֆապուիսի հռչակը տարածուեցաւ հասարակութեան մէջ։ Մինչեւ այն ատեն իր հմտաբեր պաշտօնակիցներու, արուեստասէրներու և վաճառականներու սահմանափակ շրջանակէ մը դուրս եղած չէր։ Իր յամր և խղճամիտ աշխատութիւնը, անհնգիստ ճաշակը, «գրեթէ»ին սոսկումը, ի մի բան՝ իր արուեստական ուղղամտութիւնը երկար ատեն յամեցուցած էին իր տաղանդին վերջնական և լուսացոյց փթթումը։

Ամիս զատ, իր ասպարէզին սկիզբները գրեթէ ջնջուելու վտանգի դէմ մաքառած էր։ Գաներկու տարեկան եղած ատեն ամուսնացած էր, յիմարական կերպիւ, իր արհեստանոցի ընկերներէն մէյն քրոջը հետ։ բաւական սիրուն աղջիկ մը էր այդ, որ Կոէօզի մը կերպարանքն ունէր, և որ Ֆապուիսի մօրը պէս ծաղիկներ կը չինէր։ Երիտասարդը կը տեսնէր անոր ժրաջանութեամբ աշխատիլը պատուհանին առջեւ և երջանկութեան ու ընտանեկան առաքինութեան պատկերն իսկ կ'երեւար նա իրեն։ Վիպական ուրախութիւն մը ունեցաւ իր աղքատ դրացուհին ընկերացնելու իր նոր բարեկամ բաղդին։ Ուստի ամուսնացաւ հետը։ Ինչ որ ընտիր խմացականութիւն մը, փափուկ հոգի մը կրնայ զգալ մարքի գռեհկութեան եւ հոգւոյ գեղեցկութեան յարատեւ շօշափման մէջ, զգաց այդ սիրուն փափկիկ էակին մտ եւ տառապեցաւ։ Արուեստագէտին բարձր փառասիրութիւն հանդիսացող անկարող այդ աղջիկը մեգերայի պոռչտուքներով անդադար անոր երեսին կուտար իր յամր և խղճամիտ աշխատութիւնը, ջանալով մղել զայն առեւտրական հաստեղ արտադրութեան։ Մինչեւ իսկ անոր բացակայութեանը ատեն անխիղճ վաճառականներ կը բերէր անոր արհեստանոցը եւ անկատար պատկերներ կը վաճառէր անոնց, ի մեծ յուսահատութիւն դժբաղդ արուեստագէտին։ Այդ կինը եօթն ութ տարի յետոյ մեռնելու միակ արժանիքն ունեցաւ, թողլով աղջիկ մը, որ, բարեբաղդաբար, մօրը չէր նմաներ ընաւ։

Բիէռրոնի երիտասարդ մարքիզն, որ կը հետաքրքրուէր միայն ձիարշաւի և արուեստի բաներուն և երկուքին մէջ ալ լաւ դատաւոր մը էր, ժաք Ֆապուիսի մեծ ապագան գուշակողներուն առաջիններէն մին եղաւ։ Զիրար ճանչցած էին Բարիզի պաշտման ատեն։ Մենոյն գնդին մէջ էին յառաջխաղաց վաշտի մը մէջ, և Շադլոյնի ճակատամարտէն յետոյ հիւանդանոցի ընկեր եղած էին։ Այս յարաբերութեանց պատճառաւ, Բիէռրոն Ֆապուիսի արհեստանոցն յաճախեց։ այդ վայրկեանէն սկսեալ, տակաւին անծանօթ կամ երկբայելի տաղանդի մը ջատագովն եղաւ ընկերութեանց մէջ։ Այս կերպէն իրենց միջեւ յառաջ եկած էր բաւական սերտ մտերմութիւն մը, այնչափ վտահելիս որչափ կրնայ ըլլալ իրենէ խրախճանք և զգուշաւոր երկու մարդոց միջեւ, ինչ որ ալ ըլլար կրքերու ներքին յորձանքը թէ՛ մէյն և թէ միւսին մէջ։

Բիէռ ալ Բիէռրոն երկար տարիներ ի զուր փորձած էր համոզել Մոնդոռոնի պառաւուհին որ իր կենդանագիրը գծել տայ Ֆապուիսի, որուն գերազանց արժանիքին համար երաշխաւոր կ'ըլլար։ Կ'ըսէր հօրաքրոջը թէ իրեն համար պատուաւոր և միանգամայն խնայողական պիտի ըլլար ամենէն առաջ ուշ դարձնել արուեստագէտի մը, որ փայլուն հռչակի մը ունենալու սահմանուած էր։

—Պիտի սպասեմ փայլուն հռչակին, կը պատասխանէր պառաւուհին։ Զեմ ուզեր որ փորձը իմ վրաս կատարուի։

(Շարունակելի)

քի արժողութեամբ հող ունի եղեր։ Այս վիճակ չատ սննպաստ է անշուշտ, բայց շնորհիւ արարական ապստամբութեան չանչանման, Գերմանք կը յուսան թէ արուհետեւ շահիլ պիտի սկսին։ Ընկերութեան գլխաւոր շահագործութիւնն՝ անցեալ տարի՝ Զանզիպարի մաքսատանց վարձակալութիւնն էր, զորս ստանձնած էր՝ որոշեալ գումար մը վճարելով Զանզիպարի վեհապետին։

—Եգիպտական կառավարութիւնը պաշտօնապէս հաւանեցաւ Ֆրանսայի առաջարկութեանց ի մասին Եգիպտոսի պարտուց տոկոսին զեղչման։ Այժմ Դահլիզի կառավարութիւնը կը զբաղի հաւանութիւնն ստանալ այն ամեն Տէրութեանց որք 1885ին Լոնտոնի պատմագիրն ստորագրած են Եգիպտոսի դանձային խնդրոց վրայ։

—Լոնտոնի պատժական ատեանը վեց չաթիւան բանտարկութեան դատապարտեց Նիւթըն անուն փաստաբանական գործակալն, որ «Բիլիվանտ փողոցի հեռադրական դեռատի պաշտօնէից գործին մէջ մեղակից բարձրագիր անձնաւորութեան մը Անգլիայէն փախուստը դիւրացուցած էր, որով կարծիք մը գոյացուցած էր թէ Անգլիոյ մէջ հարուստք և ազնուականք անպատիժ մնալու առանձնաշնորհը կը վայելեն։

—Փորթսմաութի ռուսական և ամերիկեան դեր-հիւպատոսն (Անգլիացի երեւելի վաճառական մը) ինքնասպան եղաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը չաբաթ օրը Պատարագի պաշտօնատունը գնաց և ազգային ինչ ինչ խնդրոց վրայ տեսակցեցաւ Դատական և Կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Բիզա փաշայի և խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆէնտիի հետ։

Վսեմ. Բիզա փաշա խոստացաւ Ս. Պատրիարք Հօրմէ՝ հարկ եղած տնօրինութիւններն ընել։

Պ. Յովհաննէս Ա.յվազովսքի իւր Ազն. Տիկնոջ հետ երէկ առաւօտ ժամ 2½ին Մայր Եկեղեցի գնաց ուր ներկայ գտնուեցան Պատարագին։ Առաջուց իմացուած ըլլալով մեծանուն ծովանկարչին գալուստը, հաւաքուած ժողովրդեան բազմութիւն լցուած էր տաճարին մէջ։ Պ. և Տիկին Ա.յվազովսքի դասին մէջ կեցան Ս. Պատրիարք Հօր մօտ, և ջերմեռանդութեամբ աղօթեցին ժամերգութեանց միջև վերջը։

Յաւարտ եկեղեցական արարողութեանց, մեծահռչակ արուեստագէտն իւր տիկնոջ հետ Պատրիարքարան եկաւ։ Մայր Եկեղեցւոյ փողոցին մէջ խռնեալ բազմութիւնը եռանդագին ծափերով ու «կեցցէ»ներով ողջունեց Պ. Ա.յվազովսքիի անցքը։

Պատրիարքական Փոխանորդ Դեր. Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ և Մայր Եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ անդամք դիմաւորելով մեծանուն ծովանկարչին՝ ամուսնոյն հետ, Պատրիարքարանի մեծ դահլիճն առաջնորդեցին ուր քիչ եռաքը դալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պատուաբերեց զանոնք։

Տեսակցութեան միջոցին Պէրպէրեան վարժարանի սաներէն Պ. Տիրան Զըրաքեան ներկայանալով՝ իւր պատրաստած վոքրիկ մէկ ծովանկարը մատոյց մեծանուն վարպետին, որ յօժարեցաւ ընդունիլ զայն շնորհակալութեամբ և ինչ ինչ դիտողութիւններ ընելով, քաջալերական խօսքերով յորդորեց դեռահաս պատանին ի յարատեւ աշխատութիւն։

Կէս ժամու սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ, Պ. և Տիկին Ա.յվազովսքի հրաժեշտ առին Ս. Պատրիարքէն, Երուսաղեմատուն երթալու համար։

Այն ինչ Պատրիարքարանի սանդուղներէն իջնելով մտրմարեայ վերնադաւթակին վրայ հասած էր Պ. Ա.յվազովսքի, բակին ու փողոցին մէջ խռնեալ յոդնախուռն բազմութիւնը դարձեալ եռանդագին «կեցցէ»ներով ու ծափահարութեամբք ողջունեց զնա։ Ծերունի արուեստագէտը կանգ առնելով, խոնարհութեամբ շնորհակալութիւն յայտնեց այս համակրական արտայայտութեան համար, և խօսքն ուղղելով զիրը չքնաղատող երիտասարդութեան։

«Այդ ծափերն ու կեցցէներ դիս «կ'ամաչեցնեն, ըսաւ յուզեալ շեշտ«ով։ Աշխատութեամբ եղեր եմ ինչ «որ եմ, զոր կը ծափահարէք։ Դուք «էլ աշխատցէ՛ք և ես էլ ձեզ ծա«փահարեմ»։

Պ. և Տիկին Ա.յվազովսքի Երուսաղեմատուն երթալով այցելութիւն տուին Դեր. Սիմէոն Սրբազանին որ արժանավայել պատուով ընդունեց զանոնք, և ետին Բերա դարձան։

Մայր եկեղեցւոյ փողոցը դրեթէ ամբողջովին դրաւեալ էր ժողովրդեան բազմութենէն որոյ մէջէն դժուարաւ կրցաւ անցնիլ Պ. Ա.յվազովսքիի կառքը։

Հալէպի առաջնորդ Դեր. Մովսէս Ծ. վարդապետ կէսմիւքճեան, որ Պատրիարքարանի կողմէ Կ. Պոլիս հրաւիրուած էր, չաբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ։

Տ. Մովսէս վարդապետ Պատրիարքարան երթալով, տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ և տեղեկութիւններ տուաւ Հալէպի ազգային գործոց վիճակին վրայ և տեղեկագիր մը յանձնեց, որ նկատողութեան պիտի առնուի Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նստոյն մէջ։

Տնտեսական Խորհուրդը չաբաթ օրն ի նիստ գումարուելով ի Դպրութիւն զրաղեցաւ Կեդր. Մնաուկի 1890-91 տարւոյ եկամտայոյզին պատրաստութեամբ։

Վանեցի Տ. Մելքիսեդեկ վարդապետ Շահնազարեան որ Ս. Բարթողիմէոսի վանքին վանահայր ընտրուած էր, չաբաթ օրը իւր պաշտօնավայրն ուղեւորեցաւ։

Ուսումնական Խորհուրդն ի նկատ առնելով Պատմութեան և Աշխարհագրութեան առաջնակարգ ուսուցիչներէն Մարդար Գրիգոր էֆէնտիի առաջարկը, Ազգ. Մատենադարանի անօրէն Յակոբ Արշակ էֆէնտիի հետ համաձայնութեամբ՝ Մատենադարանի քարտուղար կարգեց զնա։ Տարակոյս չունինք թէ Մարդարեան էֆէնտի իւր ծանօթ մասնագիտութեամբ օգտակար պիտի հանդիսանայ իւր այս անձնուէր պաշտօնին մէջ։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշանաւ գնահատել Սպարապետի Դրան թարգմանութեան դիւանատան տնօրէն Վսեմ. Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտիի ծառայութիւնները։

Վսեմ. Մամիկոնեան էֆէնտի իւր կառավարական զանազան պաշտօններէն զատ, ազգային գործոց մէջ եւս մեծ ունեցած է իւր կարեւոր և արդիւնաւոր մասնակցութիւնը, որուն համար տարակոյս չունինք թէ կայսերական այս բարձր գնահատման արժանանալն ուրախութիւն կը պատճառէ ընդհանուր Ազգին։

Նոյնպէս գոհութեամբ կը հրատարակենք այս աւուր պատուանշանց ցուցակին մէջ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել ազգային ծանօթ բժիշկներէն Տր. Ա.յվազեան էֆէնտիի։

Ներ-Դարաւ Թաղ. Խորհրդոյ ինն անդամից հինգին համեմատական քուէարկութիւնը կատարուեցաւ երէկ Թաղ. Խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Արժ. Արշաւունի Յովհաննէս վարդապետի։ 241 քուէներուն կոյսն, որոնց 24ը անձամբ և 187ը նամակաւ էր։ Քուէի արդեամբ հետեւեալք ընտրուեցան.

Մեծ. Կողմի էֆէնտի Ագիւեան	173	քուէ
» Սեպուհ » Փլատեան	171	»
» Աբրահամ » Սիսուեան	150	»
» Գրիգոր » Աարրաքեան	1[illegible]8	»
» Սամուէլ » Յովակիմեան	101	»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Իւրայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Իշիլ դատաւորի կառավարիչ Հասան պէյի և Պրուսայի նահանգին Բէժիի տնօրէն Բիւթաթ պէյի։

Սանճիկ Միւթէսարիֆի աստիճան՝ Երուսաղեմայ թաղապետութեան նախագահ Սելիմ էֆէնտիի և Պիղա գաւառին հաշուակալ Մուսթաթ էֆէնտիի։

Սանճիկի երկրորդ աստիճան՝ արտաքին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ալի Ֆուատ ու Ֆաիզ պէյերու, հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովոյ դիւանի քարտուղարներէն Բէնան պէյի, ներքին գործոց նախարարութեան արդարադատութեան դիւանին քարտուղարներէն Հաքը Եահեա պէյի, Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականաց սենեկի օգնականներէն Մըսրլեան Եռուսառ պէյի, Գանտիա գաւառին կառավարչի օգնական Միխայլ Ժերվա էֆէնտիի, Գոսովայի նահանգին առաջին երկրաչափ Ահմէտ Նեվզը էֆէնտիի և Կրէտէի նահանգին թղթակցութեան դիւանի քարտուղար Ալի Թալաթ պէյի։

Սալոնիկի աստիճան՝ Կրէտէի թղթակցութեանց դիւանապետ Մէհմէտ Նէսիպ էֆէնտիի, Սպարթայի նահանգին նախնական դատարանին առաջին քարտուղար Օսման Նուրի էֆէնտիի, բժիշկ Տոքթ. Բամիանաքի էֆէնտիի, Այազնի Սէրայ գաւառակին Իսաբէյի ժողովոյ անդամ Մուհիտտին պէյի և Պիղայի հաշուակալի օգնական Լութֆի էֆէնտիի։

Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պէշիքթաշի ոստիկանապետ Հասան փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. Թիկնապահ հեծելազօրաց չորրորդ գնդին հրամանատար Ֆէրիդ Նուրի փաշայի, Բէյթիի տնօրէն Պ. Օպուանոյի և Բէյթիի վարչական ժողովոյ անդամ Պ. Զիֆէրի։

Առաջին կարգի Շէֆգատլի՝ Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ փաշայի կը-նոջ և նախորդ Խոտիվ Իսմայիլ փաշայի որդի Իպրահիմ փաշայի կնոջ։

Երկրորդ կարգի օսմանիէ՝ Սպարապետի Դրան հաշուակալութեան երկրորդ ճիւղին նախագահ Բամի էֆէնտիի, հեռաւակ զօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Իպրահիմ էֆէնտիի, Սպարապետի Դրան պաշտօնատան նախագահի օգնական Սաղդ էֆէնտիի, ժանտարմաներու գնդապետ Մէհմէտ պէյի, Սպարապետի Դրան պիտոյից ճիւղի անդամներէն Շերիֆէն փաշայի, Վեհ. Սուլթանի փեսայ տեղապահ-գնդապետ Խալիտ պէյի, առաջին զօրաբաժնին միւլիմ Բեազիմ փաշայի, Երթողուլ հեծելազօրաց հրամանատար միւլիմ Սիւլեյման փաշայի և Ծովային նախարարութեան հաշուակալ Սաւրուրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ հեծելազօրաց Թ. կասարաժնին հրամանատար Բիւշալի փաշայի, Զինուորական քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն Ֆէրիզ Թէվֆիգ փաշայի, ժանտարմաներու պաշտօնատան անդամներէն Մերլիմա Պլունա փաշայի, Ծովային նախարարութեան մեքենագիտի Թահսին պէյի և Ծովային առաջնորդական ժողովոյ անդամ Կոզմա փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպարապետի Դրան շինութեանց ճիւղին առաջին քարտուղար Սարիա էֆէնտիի, սպայակոյտի դիւանին առաջին քարտուղար Նիազի էֆէնտիի, առաջնապահական ճիւղին առաջին քարտուղար Լուսա էֆէնտիի, հաշուակալութեան Զ. ճիւղին տնօրէն Մուրատ էֆէնտիի, հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Սիւրէյա պէյի, դիւանապետ Լէպիպ էֆէնտիի, թարգմանութեանց դիւանին տնօրէն Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտիի, հեծելազօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Խալիտ պէյի, ծովային խորհրդոյ առաջին քարտուղար Օսման էֆէնտիի և նաւահանգստի վերահսկչութեան ֆէրմաններու դիւանին տնօրէն Մարիլլի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սպարապետի Դրան դատական ճիւղին առաջին քարտուղարի փոխանորդ Մուսթաֆա պէյի։ ընդհանուր պիտոյից չորրորդ ճիւղին հաշուական մասին տնօրէն Օսման պէյի, թղթակցութեանց դիւանին տնօրէն Իզզէթ էֆէնտիի, պիտոյից ճիւղին առաջին քարտուղար Հիւսնի էֆէնտիի, կարանձնապահ զօրաբանակին պիտոյից ճիւղին տնօրէն Հաճի Հասան էֆէնտիի, հաշուակալութեան չորրորդ ճիւղին տնօրէն Սալիմ էֆէնտիի, Տրապիզոնի մեքենագիտի Բէշիր պէյի, Այազնի, Կրէտէի, Պրուսայի ու Արշիպելագոսի կղզեաց նահանգներու հեռագրական քննիչ Բարիմ էֆէնտիի, բժիշկ Տոքթ. Այվազեան Նշան էֆէնտիի, քաղաքապետութեան ոստիկանութենէ դնդապետ Թէվֆիգ պէյի, կայս. պալատական երկրորդ դեղագործ Պէքիր էֆէնտիի և Իսկի Շէհր գաւառակին գայմագամ Մուսթաֆա Խուլուսի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգատլի՝ ռուսական դեսպանատան առաջին թարգմանն Պ. Իվանովի կնոջ և երրորդ կարգի Շէֆգատլի՝ Բերայի ոստիկանապետին օգնական Պ. Պոնէլի կնոջ։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ի Փաբիզ փարսմերու վարչութեան քարտուղար Պ. Փէլ Ֆաժէլի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պերութի Ասորւոց Պատրիարքարանին սեղանաւոր Սէֆէրեան Կարապետ էֆէնտիի։

Նոյնպէս այլ և այլ կարգի պատուանշանք Սպարապետի Դրան ու ծովային նախարարութեան պաշտօնէից ինչպէս նաեւ կայս. թիկնապահաց ու զինուորական սպայից ոմանց։

— —

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Շաբաթ դիշեր կայս. պալատն մէջ չքեղ հայկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Սավուայի Թոմաս իշխանին։

Կայս. պալատէն զրկուած հանդիսական կառքեր դիշերուան ժամ 2ին Օթեալ Ռուսալէն կայս. պալատ փոխադրեցին իշխանն ու իւր հետեւորդներն, որք արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան։ Թոմաս որ Սավուա իշխանը պահ մը հանդիսատանելէ յետոյ առաջնորդուեցաւ ճաշի սրահը։ Վեհ. Սուլթանն իւր ներկայութեամբ պատուեց սեղանը։ Արտաքոյպատ Միւնիր փաշա կատարեց թարգմանի պաշտօնը։

Սեղանին ներկայ գտնուեցան նաեւ Մեծ-Եպարքոս Բեռմիլ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Միւբէյա փաշա, կայս. ատաղթիկնապահ Տերվիշ փաշա, Ֆուատ փաշա ու Ճէմիլ փաշա, Մարմարեանի փաշա, Տատեան Յարութիւն փաշա, առաջին սենեկապետ Օսման պէյ, իտալական դեսպան Պաոն Պլան, Տիկին Պլան, առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան, խորհրդական Ճէվատ խան, կայս. թիկնապահ Ֆէրիդ Բիզա փաշա, Կոյց փաշա, Ահմէտ Ալի փաշա, Բիսմով փաշա, Տր Պիզիո մարքիզուհին, Տիկին Հոպէ փաշա, Կալլէանի կոմսը, Բոզկինի ասպետը, Գիալէ ասպետը, Ֆոքքնի ասպետը, Տիկին Կոյց փաշա, Տիկին Բիսմով փաշա, Թուճինի կոմսը, Տր Պիզիո Մարքիզն և այլք։

Թէ՛ հայկերոյթի պահուն և թէ՛ յետոյ Թոմաս որ Սավուա իշխանն արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։ Հայկերոյթի պահուն կայս. պալատան նուագածուց խումբն անընդհատ նուագեց։

Իշխանն ու հետեւորդք շնորհակալութիւն յայտնելով իրենց եղած պատիւներուն համար մեկնեցան պալատական կառքերով։

* * *

Թոմաս որ Սավուա իշխանն երէկ առաւօտ Ծովային նախարարութեան պաշտօնատունը գնաց, ուր նախարար Հասան փաշա սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ն. Բարձրութեան։

Իշխանն երէկ մայրաքաղաքէս Զմիւռնիա ուղեւորեցաւ Մէնդէլլը մարտանաւով։

Իտալական դեսպանատան պահակ շղթենաւը Մէնդէլլէի հետ մեկնեցաւ մինչեւ Տարտանել իշխանին մարտանաւուն հետեւելու համար։

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իտալական կառավարութիւնն Իսլամ Թէֆ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Բրէվէզայի կառավարիչ Ասպիրրէֆի էֆէնտիի, նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը՝ տեղւոյն երեւելիներէն Հիւսէյին պէյի և չորրորդ աստիճանը՝ Եանեայի հեռագրատան պաշտօնեաներէն Կարապետ էֆէնտիի։

Եանեայի իտալական հիւպատոսն անձամբ յանձնած է այդ պատուանշանները։

Սաքս Մայնինկէնի իշխանն ևս Բրէվէզայի կառավարչին նուիրած է Էրնէսթի որ Սաքս մեծ դքսութեան պատուանշանի երկրորդ աստիճանը։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշաններու գործածութիւնը։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Եէնի Գուլէի շրջակայից մէջ կարմրախտ, հարսանեաց և այլ երեւան եկած է, ուրկից գլխաւորաբար տղաքներ վարակուած են, հրամայած է որ իւր թիկնապահներէն հաղարապետ Շաքիր պէյ այդ թաղն երթալով հարկ եղածն ի գործ դնէ։ Կայս. սոյն հրամանին համաձայն Շաքիր պէյ իւր հետ բժիշկներ առնելով այդ տեղը դացած և հիւանդներու դարմանման համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, որոց շնորհիւ հիւանդութիւնը սկսած են թեթեւնալ։ Կարմրախտ բռնուողներու թիւն է ինսուն և ութ, որոց չորքը մեռած և մնացեալք դարմանելու վրայ են։

— —

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՔ ԱՏԵԱՆՔ

Ըստ տեղեկութեանց Սուպհի, Դատական նախարարութիւնը ծանուցած է պէտք եղած տեղերն, որ ամբաստանիչ ատեանք չարունակեն ըստ առաջնոյն պաշտօնավարել ցնոր տնօրինութիւն։

— —

ԿՐԷՏԷ

Երեկի թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական գէկուցման մը համաձայն, յատկապէս կարգեալ յանձնաժողովք բաշխած են Վեհ. Սուլթանի կողմէ շնորհեալ ուտեստներն ու ատաղձները Կրէտէի ժողովուրդին անոնց, որք շփոթութեանց միջոցին իրենց բնակարանները թողով քաղաքներն ու շրջակայ դիւղերն ապաստանած էին։

Ժողովուրդը, Ն. Վեհափառութեան այս շնորհէն յանդուգն զգածեալ, չերմ բարեմաղթութիւններ ըրած է վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։

— —

ԵԱՄՊՕԼՈՒ-ՊՈՒՐԿԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պուլկար կառավարութիւնը պաշտօնական հրաւէր ղրկած է Հանրագուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Բայիֆ փաշային՝ ներկայ գտնուելու համար Եամպօլու-Պուրկազի երկաթուղւոյ գծին բացման որ տեղի կ'ունենայ այսօր։

— —

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ

Միլան թագաւորը Պայրամի օրը Պելկրատէն շնորհաւորական ու բարեմաղթական հեռագիր մը ուղղած է առ Վեհ. Սուլթանն։

— —

ՓՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. կայս. Պանքան վեց միլիոն ղրուշի փոխատուութիւն մը ըրած է Պերութի և Դամասկոսի նահանգաց սընտուկներուն։ Այս գումարի պիտի յատկացուի իսլամաց նուիրական կարաւանին ծախուց։ Փոխառութեան տոկոսն է 7 տոկոս առ 100 և վեց ամսուան մէջ պիտի հատուցուի այն, յիշեալ երկու նահանգաց հասոյթներէն։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՓՈՓՈԽՄԱՆ

(Գօնսվերսիօն)

Բարիզէն այսօր առնուած հեռագիր մը, զոր կը հաղորդէ մեզ Կ. Պոլսոյ Դրօշակալութիւնը, կը ծանուցանէ թէ Օսմանեան փոխառութեան նոր պարտատոմսերը վեցպատիկ ստորագրուեր են անց.

* * *

Նոր փոխառութեան պարտատոմսերուն գտած լաւ ընդունելութեան շնորհիւ, Տաքիրյէի արժէքը՝ 500 ֆրանկ անունի 58 ղրշ. 32 փարայ էր, այս առաւօտ 59 ղրշ. 35 փարայի բարձրացաւ Դալաթիոյ հրապարակին վրայ։

ԹՈՒՐԲԻՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկօրտաթօ, որուն Կ. Պոլիս դառնալը ծանուցինք, Ամէնէք գտնուած միջոցին իւր վիճակին մասնաւոր մեծարանաց արժանացեր է։ Առաջին ունկնդրութեան միջոցին, Պ. Մավրոկօրտաթօ Եօրկիոս թագաւորին հաղորդեր է Վեհ. Սուլթանի բարեկամական ողջոյնները։ Յաջորդ ունկնդրութեանցը մէջ, դեսպանը պարզեր է Կ. Պոլսոյ մէջ իւր պաշտօնին կիրառման մանրամասնութիւնները։ Պ. Մավրոկօրտաթօ իր կնոջ ու աղջկան հետ պալատը սեղանի հրաւիրուեր է որուն ներկայ գտնուեր են արքայական դերդաստանին բոլոր անդամք։

Դեսպանը, Ամէնէք մեկնելէ առաջ բացորոշ հրահանգներ ստացեր է թագաւորէն և հեղինէն կառավարութենէն, երկու դրացի պետութեանց՝ Յունաստանի և Թուրքիոյ միջեւ կեցած բարեկամական կապերն ամրապնդելու համար։

— —

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ-ԷՆԻՆԻՐԻՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Գերմանական դեսպան Պ. Տր Բատովիճ որ Նիկոմիդիա դնացած էր Անատոլուի երկաթուղեաց դծին նոր շինուած մասն աչքէ անցուելու համար, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։ Պ. տր Բատովիճ յոյժ գոհ մնացեր է իւր այս քննութիւնէն։ Ն. Վսեմութեան կ'ուղեկցէին Անատոլու ի երկաթուղեայ ընդհ. տնօրէն Պ. Բիւրման, վարչական խորհրդոյ անդամ Պ. Բաուլա, և ուրիշ մէկ քանի անձեր։ Կառախումբը նախ մինչեւ Ատա-Բազարի կայարանն և ետեւի 50 քիլոմեդր հեռաւորութեամբ տեղ դնացեր է, մինչեւ Պալապան։ Այնտեղ դայտարի տեղան մը տուեր է դեսպանին և իւր ուղեկցայ որք յետոյ այցելեր են Սաքարիա դեղին վրայ շինուած առաջին կամուրջն, հարիւր կանգուն երկայնութեամբ։

* * *

Նիկոմիդիայեն ի Սապանճա շինուած երկաթուղւոյ բացումը տեղի պիտի ունենայ մայիս 21 երեքշաբթի օրը։ Նոյն օրը կառախումբ մը պիտի երթեւեկէ այդ գծին վրայ ձրիաբար փոխադրելով հրաւիրեալներն։

— —

ՊՈԼՍՈՅ ԲԼԻՒՊԸ

Պոլսոյ կողմի վաճառականք նեւորոյած էին Բլիւպ մը հաստատել, ինչպէս կայ ի Բերա։

Արդ, այդ նպատակաւ Օսմ. Կայս. Պանքայի Պոլսոյ ճիւղին մէջ ժողով մը դումարուելով, յանձնաժողով մը կազմած է այդ առթիւ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն Պ. Պարթիլա, Պ. Ժ. Պինս, Պ. Վ. Պինս, Պ. Լ. Պինս, Պ. տրՊոդատաբ, Կիւլպէնկեան էֆէնտի, Պ. Մէրճանոֆ, Պ. Ֆոն Մէլենճէն, Պ. Բաքթիվան, Սըվաճը օղլու էֆէնտի, Պ. Սթավրօ և Պ. Թամսըն։

Ժողովոյ երկրորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի կէսօրէն մէկ ժամ յետոյ Օսմ. Կայս. Պանքայի Պոլսոյ ճիւղին մէջ։ Պ. Պոդատաբի, որ յանձնաժողովոյ քարտուղար կարգուած է, այս առթիւ հրաւերագրեր ուղղած է Պոլսոյ կողմը գտնուող երեւելի վաճառականաց։

— —

ԵՐԲԵԱԿ ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անցեալ հինգշաբթի ահռելի ոճիր մը գործուեր է ի Սելանիկ։ Քաղաքին թուրք բնակչաց մին երեկոյին տուն դառնալով՝ կինը հոն չի գտներ և երկու զաւակացը կը հարցունէ թէ ուր է։ Ասոնք կը պատասխանեն թէ մօրը տունը դացած է ուր իրենք ամենքն ալ ընթրելի հրաւիրուած են և թէ իրեն կոչանեն հետը երթալու համար։ Այս խօսքերուն վրայ մարդը կատաղի բարկութեան մը կը մատնուի, տղաքը կը դիտէ և դուրս կ'ելլէ տունէն, ձեռքը ըէվոլվէր մը բռնած։ Ուղղակի զոքանչին տունը կ'երթայ ուր իր կինը՝ հօրը և մօրը հետ սեղանի նստած կը դտնէ և յաջորդաբար ըէվոլվէրի երեք հարուածներ պարպելով անոնց վրայ, երեքն ալ կ'սպաննէ։ Հրազէնի պայթիւնը լսելով, ոստիկանք կը հասնին ու կը ձերբակալեն այս երբեակ ոճրագործութեան հեղինակը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհւոյն ծննդեան 71րդ տարեդարձին առթիւ չաբաթ օրն ընդունելութիւնը կատարուեցաւ անգլիական դեսպանատան մէջ։ Կայս. պալատան կողմէ արարողապետ Միւնիր փաշա և առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա ինչպէս նաեւ Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեայք անգլիական դեսպանատունը գնացին ի շնորհաւորութիւն։

Օսմանեան պահակ շղթենաւն, որ դրօշակներով զարդարուած էր, միջօրէին թնդանօթի քսան և մէկ հարուածներ արձակեց։

Այս առթիւ անգլիական դեսպանատան պարտիզին մէջ դաշտային հանդէս մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Բեռմիլ փաշա, Արտաքին դործոց Նախարար Սայիտ փաշա, արարողապետ Միւնիր փաշա, առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, մայրաքաղաքս գտնուող իտալացի իշխանք ինչպէս նաեւ դեսպանք և այլք։

Ի ՊՕՕԻՒԻԲՏԷՐԼԻ

Այս աւուր Թուէէի մէջ կը կարդանք.

Անցեալ երեքշաբթի օր պատուաւոր անձի մը աղջիկներն իրենց դասատարակուհւոյն հետ Պէշիքտաշի քարափին վրայ շրջագայած պահուն, թնդանօթարանի արհեստական դընդին պատկանող չորս զինուորաց մին, դինով վիճակի մէջ, աղջիկներէ միոյն ուսին կը դպչի և անպատշաճ ընթացքով մէջ կը դտնուի։ Ասոր վրայ ոստիկանք և ոստիկան-զինուորք հասնելով կը ձերբակալեն այդ չորս զինուորները, որք անմիջապէս դատուելով օրինական պատժոց դատապարտուած են իրենց այս անպատշաճ ընթացքին համար։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Ա-Եւրոպական Լրագրէն ի թարգմ.)

Նախորդ չաբթուն մեր արտայայտած լատատես գուշակութիւնք մասամբ իրականացան։ Երաշտութիւնն որ յարատեւելով կրնար աղետաբեր հետեւանք ունենալ արմտեաց հունձքերուն համար, գաւառաց ոմանց մէջ վերջ գտած կ'երեւի, գըլխաւորաբար Այտընի նահանգին մէջ ուր բարերար անձրեւներ յաջորդաբար ուռդած են հիւսիսային կողմէն՝ Մէնիմէնի, Մանիսայի, Դասապայի, Ալաշէհիրի, Ագհիսարի, Սօմայի դաշտերն՝ արեւելեան կողմէն՝ Թուրքալըի, Պայանտրի, Եօռլիքի, Թիրամ, Նազլիսէրի, Սարաքէոյի, Զարտաքի, Աբրամ, Տիների, և Զիվրիլի դաշտերն՝ հարաւային կողմէն՝ Մէնթէշէն ու շրջակայքն, և հարաւային արեւելեան կողմէն Երթիրի Թերակղզին։ Եթէ այս անձրեւներուն յաջորդեն առատ և պարբերական տեղատարափք, մեր հունձքերը վտանգէ զերծ կրնանք նկատել։ Միւս կողմէ կը յուսանք թէ այս անձրեւներ քիչ մը վարատեւով այն երկիւղներ որք արտադրման կեդրոններուն մէջ կը տիրեն արմտեաց և այլ հողային արտադրութեանց յառաջիկայ հունձքերու մասին, նոր զարկ մը պիտի տան առեւտրական յարաբերութեանց որք ժամանակ մը հետէ կ'արգիլուին երկրագործական կեդրոններէն բերք չի հասնելուն պատճառաւ։ Երկրագործք վախնալով որ երաշտութեան պատճառաւ արտադրութիւնք պակաս ըլլան, բերքերը ձեռքէ չեն հաներ։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ այս չաբթու գործերը նախորդ չաբթուան չափ բանուկ եղան։

Շաբթուս մէջ հասած 8000 գրիւ բուսակերական ցորենն ամբողջովին ծախուած ըլլալով, պատրաստ գտնուած 37,000 գրիւն անփոփոխ կը մնայ։ 40000 գրիւ [illegible] և ալիւր ցորենհասան, և ամենքն ալ վաճառուած ըլլալով, պատրաստ չի մնար Գարիի, վարսակի, եգիպտացորենի և հաճարի վրայ գործ չ'եղաւ բնաւ։ 2,500 պարկ ալիւր հասաւ որուն 1500ը վաճառուելով, մնացեալ 1000 պարկն աւելցաւ պատրաստին վրայ՝ զոր 11,700 էն 12,700ի բարձրացուց։ Լուբիայի վրայ նախորդ չաբթէն աւելի բանուկ գործեր եղան։ Ասոնցմէ վաճառեցան 1200 պարկ, նախորդ չաբթուան հետ բաղդատմամբ 100 ին 5 բարձր գներով։

Շաբթուս մէջ գործ չ'եղաւ սիսեռան վրայ։ Պատրաստի պակասութեան պատճառաւ բակլայի, վուշի, կանեփի, խաշխաշի, և բամպակի վրայ եւս մի քանի ամսէ ի վեր գործ չըլլար։ Դալով արտաքսութեանց, թիֆթիկի վրայ գործ չ'եղաւ բնաւ, և գներն անուանական են։ Միւնոյն վիճակի մէջ կը գտնուին նաեւ կապերաք։

66 սնտուկ ափիոն վաճառեցաւ որոյ 14ը Մալաթիոյ (200 ղրուշէն), 6 սնտուկ Հաճի Բէյոյ, Եոզղատ (177 ղրուշ), 5 սընտուկ Մալաթիա (195 ղրուշ) 12 սնտուկ Սելանիկ (183 ղրուշ) 13 սնտուկ Սիվրիհիսար և Իսկի-Շէհիր (148 էն 162 ղրշ 1 սնտուկ Զիլէ (155 ղրշ.) 2 սնտուկ [illegible] կոչուած սորտին տեսակէն (137½ ղրուշի) և 10 սնտուկ Սելանիկի Թիֆթիկ, Լիվերուլ յանձնելի (13 շիլինէն)։

Ասոնցմէ զատ վաճառուած է 43 պարկ գազի խէժ, որոյ 17 պարկը Նիկոսէի (օխան 19½ ղրշ.) 10 պարկ դեղին տեսակ (9¾ ղրշ.) 4 պարկ Գալայնքը, սպիտակ, (23 ղրշ.) և 12 պարկ [illegible] (5½ էն 6 ղրշ.)։

104 պարկ գազի խէժ վաճառեցան, որոց 70ը Գալասար, օխան 5·87½էն 6½ ղրշ. և 34 պարկ Էնկլիւրիւ 5·87½ ղրշ.)։ Ասոնցմէ զատ վաճառեցան նաեւ 14 պարկ [ill

Գաղթականներէն վաճառուեցան 500 պարկ խահուէ, Նախորդ շաբթուան գներով։ 8000 պարկ Թրիէսթի շաքար, որք նախորդ շաբթուն հասած էին, ամբողջովին վաճառուեցան։ Թրիէսթի շաքարներու գինը իյնալու վրայ է։ Մեր հրապարակին վրայ պատրաստ կայ այժմ 20.000 պարկ։

Բրինձի վաճառմունք սահմանափակ են։ Ճարտնական շաքարներու գինը մեծապէս բարձրացաւ այս շաբթու։ Ռանկունի բրինձի գինը մէկ դրուշ վրայ դրաւ։

Մոմի և քարիւղի վրայ սովորական գործեր կ'ըլլան։

Զեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է նաեւ երկրէն դուրս հանել մայրաքաղաքը գտնուող օտարազգի մուրացկաններ, որոց թիւը չորս հազարի կը հասնի։

—Սկիւտարի թաղապետութիւնը տեղեկանալով որ Աչքը Թիւրպէի կողմերը երկու տղաքներ ծաղկի հիւանդութենէ բռնուած են, հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է այդ հիւանդութեան ճարակումն արգիլելու համար։

—Իրաւագիտական վարժարանի դասախօսութիւնք պիտի սկսին վաղը երեքշաբթի։ Աշակերտք պարտին նոյն օրն առաւօտեան ժամ 3½ վարժարան գտնուիլ։

—Գալատայ մէջ գտնուած կամուրջներու ու խճուղեայ երկրաչափներու ու այլ այդ կարգի պաշտօնէից ամսաթոշակներն, որք ցարդ հանրօգուտ չենուութեանց ծախուց համար որոշեալ գումարէն կը վճարուէին, յետ այսորիկ երկրագործական Դրամատան կողմէ պիտի վճարուին։

—Սարբերի ոռոգագործութեան դաստ պիտի տեսնուի ամսոյս 23 ի չորեքշաբթի օրն Եղեռնադատ ատենին առջեւ։

—Կայս. հրամանաւ Իմիթազ պատուանշանի արծաթի շքադրմամբ տրուած է կայսպալատան առաջին վերարոյժ գնդապետ Էմին պէյի։

—Երզնկայի Ըէֆիպէ գաւառակին Գայը գիւղը հողին տակ ծածկուելով, հանքային ջուրեր բղխեր են։ Այդ դէպքէն երկու օր առաջ գետնին տակէն սոսկալի որոտումներ լսուեր և գետինը պատռեր է։ Գիւղացիք ահու դողի մատնուած գայմագամութեան դիմեր և նորա հրամանաւ գիւղը պարպեր են։ Թէեւ մարդու և անասնոյ կորուստ չկայ, սակայն հունձքերն բոլորովին ոչնչացեր են։ Կուսակալութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է ամեն կերպիւ օգնելու այդ գիւղի ժողովրդեան որ առանց բնակարանի և ուտեստի մնացած է։ Այդ գիւղ 45 տուն կը բաղկանայ եղեր։

—Ինֆիրը քէօյի մէջ բնակող Հաթէմ անուն հրէի մը տղան, քսան երկու տարեկան երիտասարդ մը, որ կատաղութենէ բռնուած էր, անցեալ օր իւր հօրը վիզը կը փաթթուի քիթը կը խածնէ ու խոշոր վէրք մը կը բանայ։ Երիտասարդն որ բաւական ատենէ ի վեր այդ հիւանդութեամբ բռնուած ըլլալով հիւանդանոց դրուած էր, վերջերս տուն բերուած էր, ապաքինած կարծուելով։

—Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ի Պրուսա Զէքերիկէ անուն տեղը նամակատուն մը և հեռագրական կայարան մը հաստատուած են ամառուան եղանակին համար։

—Սապահ կ'իմանայ թէ Սեբաստիոյ կուսակալին խնդրանօք քննիչ մը ղրկուած է անդ, քննելու համար նահանգին երմըտական գործերը։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ այս օրերս հրապարակի վրայ կեղծ մէճիտիէներ ու քառորդներ կը գտնուին, հրահանգ ուղղեց որոց որանկ է՝ հաւաքել այդ դրամներն և ձերբակալել դրամանենգները։

—Անցեալ օր Առնավուտգիւղի ծովեզրէն քրիստոնէի մը դիակը գտնուեցաւ։ Նոյնպէս Օտուն Քաբուի կողմերը պարապ գետնի մը մէջ երիտասարդ իսլամի մը դիակը գտնուեցաւ։

—Երէկ կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշայի չնորհակալ Իմիթազի պատուանշանը պիտի տանի Ն. Վսեմութեան եղբօրորդին կայսպալատան քարտուղարներէն Եուսուֆ պէյ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 24.—Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Պ. Սմիթ յայտարարեց թէ շաբարի խնդրոյն վերաբերեալ պայմանագիրը վաւերացուելէն առաջ Խորհրդարանին հաւանութեան պիտի մատուցուի։

—Երեսփ. ժողովը նիստերը դադրեցուց մինչեւ 2 յունիս։

ԹՐԻԷՍԹԷ, 24.—Վլատիմիր Մոսկոֆ ռուս զրահաւորն Ցունատանէն Մուճիա եկաւ փոքրիկ նորոգութիւն մը կրելու, յետ որոյ Ցունատանի ռուսական նաւախմբին հետ Սպանիա պիտի երթայ։

ՓԱՐԻԶ, 24.— Պատերազմական բարձրագոյն խորհուրդն ի մտոյ պիտի քննէ Զ. զօրաբանակին զօրութիւնը կրկնապատկելու գործն, որ օգոստոս ամսոյն մէջ պիտի կատարի։ (Զ. զօրաբանակը, կեդրոնավայր ի Շալոն, Գերմանիոյ սահմանաց հանդէպ ճակատող առաջին Ֆրանսական բանակն է։)

ԳԱՀԻՐԷ, 24.— Եգիպտական կառավարութիւնը պարտուց փոփոխման ծրագիրը մատուցանելով Տէրութեանց, անոնց հաւանութիւնը խնդրեց պաշտօնապէս։

ԲԵՌԼՍՊՈՒՐԿ, 24 մայիս.— Տանսեհինդ օրէն ի Սեվաստոպոլ ի ծով պիտի իջուցուի Ս. Գէորգի նոր մարտանաւն, որ Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմին կը վերաբերի։

ԲԱՐԻԶ, 24.— Ծերակոյտն ընդունեց Պ. Պլանժէի առաջարկը, քանիցս դատարտեալ յանցաւորներու պատիժներն ատիճանաբար ծանրացնելու մասին։

ՄՈՆԲԷԼԻԷ, 24.— Հանրապետութեան Նախագահը ժամն 3ին ատ հասաւ, ամբոխին խանդավառ ցոյցերով։ Բոլոր քաղաքը զարդարուած է։ մասնաւորապէս կը դիտուին դրօշակներն գրեթէ բոլոր ազգաց, որոց պատուիրակներն եկած են տօնելու համար Մոնբէլիէի համալսարանին 6րդ հարիւրամեակը։ Իբր յիսուն համալսարանք իրենց ներկայացուցիչներն ունին։ Համալսարանին տնօրէնը Պ. Գառնոյի ներկայացուց օտար պատուիրակները։ Հանրապետութեան Նախագահը մեծ դրօշակ մը մատոյց Համալսարանին։

ԼՈՆՏՈՆ, 24.—Երեսփ. ժողովը 67ի դէմ 141 ձայնով ընդունեց երմտացոյցին հաստատութիւնը։

ՊԷՌՆ, 24.—Դաշնակցային խորհուրդն արտօնութիւն տուաւ իր Նախագահին՝ Պ. Տրոպ՝ ստորագրել բնիկութեան նոր դաշնագիրն որ կնքուած է Գերմանիոյ հետ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 25 մայիս.—Նոբդ Տէյչէ Ալլ. Զայթունգ կանխահաս կը համարի այն լուրթէ նախարարապետ Քաֆրիվի կայսեր հետ Փեթերսպուրգ պիտի երթայ։ Այս մասին ո՛և է որոշում չկայ դեռ։

ՓԱՐԻԶ, 25.—Անճիլդ է կ'ըսուի Ֆէլիքսի լուրը թէ Ալպաս-Լոռէնի կառավարիչ Հէնլոէ իշխան Պէլֆոռի Ֆրանսական բերդաքաղաքը պիտի երթայ եղեր ողջունելու զգ. Քառնօ, որ այն կողմեր պաշտօնական պտոյտ մը կ'ընէ այս պահուս։

ՀՌՈՄ, 25.—Պ. Քրիսպի, օտարագգի թղթակցաց արտաքսման վրայ հարցապնդման մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ հասուն կերպիւ քննուած է այս խնդիր։ Իտալիոյ վարիչն դէմ դաւակցութիւն մը կար։ Ինք (Պ. Քրիսպի) վայրապար դիտողութիւններ ըրաւ Փարիզի իտալեան դեսպանին միջոցաւ Պ. Սիքիլէր, Հաւասի Գործակալութեան դէմ, և Պերլինի դեսպանին միջոցաւ Ֆրանֆորթեր Զայթունգի դէմ։ Արտաքսեալ թղթակիցք ի Հռոմ յարաբերութեան մէջ էին . . . գործիչներու հետ, որք իտալեան ելմտական վարկը կոտրելու կ'աշխատէին։ Կառավարութիւնն ինքնապաշտպանութեան պարտաւորիչ գործ մը միայն կատարեց (Զերմանիոյ ժողովոյ կոչեր)։— Հարցապնդման հեղինակները գոհ չմնացին այս պատասխանէ, բայց հակառաջարկ չմատուցին։

ՓԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 25.—Ակնարկելով Սոֆիայի դատաստանին, ժողովրդ. Սէն Փեթերսպուրգ բացարձակ կը հերքէ այն կարծիք թէ Ռուսիա մտադրութիւն ունեցեր է Տէմոնթոլիչ զօրավարը Պուլկարիա ղրկելու։

ՀՌՈՄ, 25.— Պաշտօնապէս կը հերքուի այն զրոյց թէ երեւմտից նախարարը բանակցութեան մէջ է՝ նոր փոխառութեան մը համար։

ԲԵՌԼՍՊՈՒՐԿ, 25.—Սերպիական նոր դեսպան Պ. Բեդրոնիվիչ Սլաւսէր Մասնախմբին անդամներուն հետ ներկայ գտնուեցաւ Կիւրեղի և Մեթոտիոսի տօնին, որ կատարեցաւ Ս. Իսահակի Մայր-եկեղեցւոյն մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ, 25.— Կայսրը չնորհակալեցաց նամակ մը ուղղեց Մարեչալ Կոմս Մոլդքէի՝ իւր ի նպաստ զինուորական վարկերուն արտասանած բանախօսութեան համար։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 14 Մայիս

Օսմանեան Քօնսօլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մեսց. Ի. Սէրի	20 30 ½
Գօրային գոցուելէն վերջը »	20 32 ½
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելու »	20 36
Կէս օրին »	20 36

ԻՍԹԻԴԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	58 32
Այս առաւօտ	59 35
Կէս օր	59 10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԻԹՈՒ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	— —
»	Բ. »	— —
»	Գ. »	20 38

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՆԵՐ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անդ. Լիր	4 38
Քրէտիթ ժէնէրալ	Օսմ. »	9 35
Գանք տը Գոնս	» »	7 22
Սօս. Շանժ Եվլէսօր	» »	5
Թրամուէյ	» »	488
Բուժէլի երկաթուղի	Ֆր.	77
Բասմանիէթի Լաֆիտի	Գ. Կ.	137

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 24 Մայիս, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	90 10
» » 4½ %	106 05
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ.	19 02 ½
» երկաթուղի	76 25
» Բէյթի բաժնեթուղթ	260
Գանք Օթոման	579 12 ½
Գրէտիթ Լիոնէ	738 75
Իտալական Ռանթ 5 %	96 95
Հելլենական 5 %	482 50
Բրիւորիթէ Թիւրք	չկայ
» » (Նոր)	— —
Եգիպտական վաճառք	485
Գանք տը Բարի	822 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	454 37 ½
Սուէզի ջրանցք	2390
Սպանիական արտաքին	76 7/16
Զէջ Լոնտրայի վրայ	25 14

Լոնտոն, 24 Մայիս, ժամ 6 վայր.— երեկոյ

Պրսան գոց է։

Վիէննա, 24 Մայիս, ժամ — վայր. —	
Օսմանեան երկաթուղի	35 90
» Բէյթի բաժնեթուղթ	115 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 85
Պերլին, 24 Մայիս, ժամ — վայր. —	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Բուղալթղթագրամ	231 37 ½
Օսմանեան երկաթուղի	80 40
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ.	18 90

ՀԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԻ

ՄՈՒՇ, 26 ապրիլ

Նոր կիւրակին Սրբոյն Սահակայ Հայրապետի ուխտի օրն ըլլալով, բնական հետաքրքրութեամբ մը շաբաթ օրը ընդ միոյ սիրեցեալ բարեկամի Աշտիշատը գնալու պատրաստուեցանք։ Առաւօտեան ժամ մէկին մեկնելով Մուշէն մինչ դէպի Հիսպս կ'երթանք։ Անցանք Մեղրոյ գետն որ քաղաքէն մի ժամ հեռաւորութիւն ունի։ Դարնան սկիզբները սոյն գետը ահռելի երեւոյթ մը կ'ստանայ, յորդելով գետափէն դուրս կը վազէ ծածկելով չորկայ արտերն ու արօտատեղիները, և մինչեւ իսկ սպառնալով Բշէլէյ անուամբ գիւղի մը՝ որ առ եզերք գետոյն կառուցուած՝ և գարնան ժամանակները միշտ ի վտանգի է։ Կ'անցնինք Խոբէր գիւղն, արտերն ու չայիրները, Ռնչպարներ գաշտը եղած կը վարեն հողը, կը սերմանեն։ Մեր գիւղացիները ընդհանրապէս արօրին կը լծեն երկու գոմէշ և երկու եզ ալ հրէ։ Ի դիւրութիւն ամոլավար գոմէշներու, և երբեմն ալ միահաղոյն չորս եզներ միայն, մանաւանդ աղքատիկ մարդոց։ Հոտաղներ՝ նստած հօրիքի լուծին վրայ իրենց քրդական և տաճկական խաղերով-երգերովն, օդը կը թնդացնեն, խառնելով, իւրեանց մրմունջներն ու աղաղակները Նոբեկ թռչնոց գայլայլիկներու ու գեղգեղներու հետ։ Ահա՛ վարած ակօսներու մէջ կը թռչտին սարեակներ ու ծիտերն՝ որդեր ու հացահատիկներ որոնելով, շարժումներն համարձակ և աներկիւղ է։ Երկրագործները չեն հալածեր իրենց դաշտային զուարթ ընկերները, զի յաւէտ կարօտ են նոցա գրաւիչ տեսքին, երգերուն։

Գիւղացիներ դեռ ևս նահապետական սովորութեամբ կը վարին յերկրագործութեան, չգտնուելով երբէք փոյթեռանդ ընդօրինակելու ժամանակիս զարգացեալ երկրագործական գրութիւններն ու դիւրութիւնները, ձեւերն ու մեքենաներն և անոնցմէ յառաջ եկած անբաղդատելի առաւելութիւնքն։ Կը տեսնես խեղճ ոընչպարն առաւօտուն ցերեկոյ ձեռքը դրած մանին վրայ բաղուկներու այժը կը ջլատէ մանն ուղիղ բռնելով և խուին հողաթաղ ընելով։ Այն ինչ եթէ Եւրոպոյ երկրագործական գործիքներուն ծանօթ լինելով ի կիր արկանէին, բաղդատմամբ աւելի հանգիստ կը մնային հիմակուընչէ առաւել ևս արդիւնքներ ձեռք բերելով։ Սակայն այս ալ պէտք է գիտնալ որ մեր գիւղացիներն առ տգիտութեան անճաշակ լինելով հետեւելու ժամանակիս անհրաժեշտ պահանջմանց, միշտ հաւատարիմ ասանդապահներ են իրենց նախնեաց սովորութեանց, լինին նոքա ուղիղ և թէ ծուռ։ Այս կողմերը ընդհանրապէս կը սերմանեն ցորեն, գարի, կորեկ, կտաւահատ և կըլկը—տեսակ մը փոքրիկ հատ, որ երբէ՛ք սնունդ չունի, և գիւղացիներէն շատերը զայս կ'ուտեն առ աղքատութեան։ Բանջարանոցի բոյսերուն բնաւ հոգ չի տարուիր, կը դնեն միայն կաղամբ, ճակնդեղ, բողկ, շողգամ, լուբիայ, ոլոռն և դուն ուրեք փաթթիս — գետնախնձոր — եւ սոխ։ Ուրիշ անդամի թողլով մեր գիւղացւոց երկրագործութեան մասին ընդարձակ գրել, մեր բուն նիւթին դառնանք։ Ճանապարհիս շարունակելով կը հասնինք Սուլուխ հայաբնակ գիւղն՝ որ առ եզերին եփրատ գետոյ, և որոյ քովն է կամարակալ կամուրջն։ Եփրատը՝ գարնան ահագին և ահարկու կերպարանք մը կ'առնու, այլ ևս հասարակ գետ մը չէ, ծովակ մըն է, նա մանաւանդ երբ Բիւրակնեան—Պէ՛ն ֆէջ— լերանց ձիւները կը հալին։ Արեւելահիւսիսեան լերանց բարձունքէն ծղակաձև և ոլոր մոլոր իջնելով զայրացկոտ և բարկացայտ գիմօք Մշոյ Դաշտը կը մտնէ մեծապանծ եւ գոռոզաբար Զաբ-Պէնոյ— չորս ճիւղեր— ըսուած տեղէն, ուր քշիկ մը կը խաղաղին իւր կատաղի յորձանքներն ու ալիքները, այլ ևս հարթ ուղիով յառաջանալուն համար, որ սակայն դարձեալ ո՛չ նուազ վնասներ կը հասցնէ չրջակայ գիւղերու արտերը քանդելով ու տանելով։ Այդ ժամանակները Սուլուխ գիւղն իսկ՝ որ գետէն հազիւ քանի մը վայրկեան հեռաւորութիւն ունի, ի վտանգի է, մի գուցէ գիշերայն յանկարծ ջրամոյն լինի, զի շատ անգամ մանակի փորձն առած են անասնոց սխոռներ եւ գոմեր ջրոյ կատաղութեան զոհ տալով։ Եփրատ և Մեղրոյ գետոյ եզերքները բընաւ ծառեր տնկուած չկան որ գոնէ մինչեւ ատիճան մը չրջակայ արտերը ջրոց ողողումներէն ու աւերումէն գերծ պահէին։ Գիւղացիներն այս մասին անհոգ «Աստուած ի՞նչպէս ըրեր է, այնպէս պիտի ըլլայ» կ'ըսեն, մէկդի կը քաշուին անտարբերութեամբ։ Դիտելու է նաեւ որ այս երկու գետերը Մշոյ դաշտին բնաւ ջուր չեն մատակարարեր, այն ինչ եթէ հզօր ջրաբաշխական ընկերութիւն մը կազմուելով գետերէն մեքենաներով ջուր բաժնէր իւրաքանչիւր գիւղի, թէ՛ ընկերութիւնը կը շահուէր մեծապէս և թէ գիւղացին որ այլ ևս երաշտէն երկնչելու և գանգատելու տեղիք չէր ունենար։ Թուէս 60-70 տարի յառաջ մինչ Մուշը քիւրտ Էլէտտին պէյի տան կառավարչութեան տակ կը գտնուի եղեր, տերող պէյերէն մին փորձեր է Եփրատէն ջուր հանելու, սակայն չէ յաջողած, խեղճէն աւելի այժին վատահանալով, ցարդ հետքերն Զաբ պէնոյէն քիչ մը ասդին կը տեսնուին։

Ճանապարհիս շարունակելով կը հասնինք Աւրան գիւղն որ Սուլուխէն 1½ ժամ հեռաւորութիւն ունի և Իէնիկ Գէյ գիւղախմբի կեդրոնն ըլլալով Մկրտչի՛ատ կը նստի։ Այս գիւղը 150 տուն կը բաղկանայ, ունի կամարաշէն, ընդարձակ և փառաւոր եկեղեցի մը, բայց դպրոց իւր բացակայութեամբ կը փայլի։ Աւրանցիք այդ օրերը հանրագրութեամբ մը Միաց. Ընկ. Մշոյ երկսեռ վարժարանաց Ա. դասատուին դիմելով խնդրած են որ միջնորդ առ Պատ. Տէրէն Ժողովն իրենց գիւղը դպրոց մը բանալու, և իրենք իրենց դիւղը դպրոցական նպաստ յանձն առած են տարեկան տասն օսմ. ոսկի վճարել։ Ինչպէս ըսինք Աւրան գիւղախմբի կեդրոն ըլլալով իւր կարեւոր գրից համար կ'արժէ ընկերական վարժարան մը բանալ անդ, որով այդ գիւղի հետ կ'օգտուին նաեւ 8-9 գիւղեր եւս որք Աւրանէն հազիւ մէկ կամ մէկուկէս ժամ հեռաւորութիւն ունին։ Կը յուսանք որ Պատ. Տէրէն ժողովն պիտի հաճի իւր գթութեան արժանի համարելով Աւրանցւոց սոյն խնդրանաց եւ փափագանաց գոհացուցիչ լուծում մը տալ ի դատարակութիւն ա՛յնքան թշուառ եւ հէգ մանկտեաց որ ուսման մեծ պէտք ունին։

Աւրանէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ Աշտիշատ կ'երթաս, անհամբեր ենք, կ'ուզենք վայրկեան մը յառաջ հասնիլ անդ, յուսալ եւ յերկրպագութիւն Ս. Հայրապետի շիրմին, հողին ու քարին։ Ցուզումիս մեծ է եւ անցեալով կը տանջուինք։ Հասա՛ծ ենք։ Դիւղացի ուխտաւորներ, խենդերն ու ցաւագարները գունդագունդ կը հանին, շարունակ Շուշան-Մահակ Հայրապետի անունը յիշելով։ Երեկոյ է և կիրակմուտ, գիւղական ժամկոչն կը ձայնէ ֆամ հրամայեցէ՛, «ղորմի Աստուած ՅԷ ծողոց եւ զբարեպաշտ ուխտաւորս յեկեղեցի կը հրաւիրէ, թէեւ առանց անոր ալ եկեղեցին մտած ենք եւ գերեզմանը կը համբուրենք անյագ և շարունակ։ Համբոյր Ս. Շիրմին և հողին, քարին և խաչքարին։ Ամէն ինչ զգայուն և նուիրական, ամէն ինչ վեհ և պատկառելի։ Եթէ կայ բան մը որ անյարմար եւ անճահ է, այն ալ խարխլած ու փլած մթին մատուռն է։ Պոլսեցւոյն ամենեցուն հոգեւոր հայրանի յօրինողն ու երդողը, այսօր չունի իրեն մի յարմար բնակավայր, չորս չենութեան մասին անցեալ տարի այնքան խնդիրներ յուզուեցան։

Աշտիշատը տարին երեք անգամ յատկապէս ուխտի օրեր ունի, և գոյացեալ դրամներն Տէրիքցւոց ձեռն խնայով կարգնին կը ձգէին։ այս անգամ Գեր. Հայր Խարխանեան լաւ տնօրէնութիւն մը ըրած էր ուխտաւորներէն գերեզմանին ձգուած դրամներուն հսկող քահանայ մը կարգելով։

Աշտիշատի դիրքն գեղեցիկ և բարձրահայեաց է, Մշոյ դաշտը առջեւդ կը տեսնես նկարուած հայելիի մը նման։ Ի հնումն ունեցած է չատ շէնքեր, ծառեր և այգիներ ինչպէս Բուզանդացին կ'աւանդէ, և ցայսօր Աշտիշատէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ արեւմտեան կողմը գիւղ մը կայ Բաղջայ-պարտէզ-անուանով որ ժամանակին Աշտիշատի կալուածն է եղեր և պարտէզներ։ այն գիւղը՝ 50-60 տարի յառաջ—ինչպէս տեսնողներ ալ կան այժմ ի ծերոց—հայաբնակ էր և գիւղէն քիչ մը հեռի Բաղջայէ խաչեր ըսուած տեղն ուխտատեղի էր և է ցայսօր, և ունի չատ մը տապանաքարեր և խաչքարեր, իսկ այսօր Աշտիշատի պարտէզն քրդաբնակ գիւղ մը դարձեր։ Տէրէն (Աշտիշատ) այժմ հազիւ 15 18 տուն ունի, ամէնքն ալ հայ, բացի մի քահանայէ, վարժարան, աշակերտ և տիրացու չունի, և բնակիչներն խոպառ անզգայ են իրենց ազգային և կրօնական պարտականութիւնները կատարելու, և նախնի բնակչաց հակապատիկն կը կազմեն։

—Նախորդ նամակովս Մշոյ և Ս. Կարապետի վանուց Առաջնորդի ընտրութեան մասին գրած էի թէ Գեր. Հայր Խարխանեանն 37 քուէով ընդհ. Վանահայր-Առաջնորդ հռչակեցաւ Տարօնոյ։ Արդ՝ նկատելով որ Գեր. Տ. Ներսէս Մ. Վ. Խարխանեանի ընտրութիւնը փոխանակ 37ի 47 քուէով կատարուած է, ներկայիս կուգամ մեր այս սխալն ուղղելու։

Վ. Ա. Հ.

ՄԻ ՔԱՆԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2 մայիս 90

Մեր ազգին մէջ քննադատութիւնը, մանաւանդ այս վերջերս, այնքան հաղուադէպ դարձած բան մ'է և ընդհակառակն չողոքորթութիւնը այնքան ընդհանրացած, որ եթէ մէկը եկնէ երբեմն ալ հրապարակաւ արարք մը կամ գրուած մը քննադատել ուզէ, անմիջապէս կ'ենթադրուի թէ անձնական շահ մը, ատելութիւն մը և կամ ինչպէս կ'ըսէ Աբրահան օրացոյցի պատուարժան խմբագրութիւնը, «գձուձ անձնականութիւն մը» շարժառիթ պէտք է եղած ըլլայ այսպիսի բան մը ընողին։ Բայց մեք զինքը կ'ապահովցնենք թէ ոչինչ անձնականութիւն չ'կայ գործին մէջ։ Մենք նոյն առթիւ Հանդէս Ամսօրեայի վրայ ալ խօսած էինք և մնադիր ենք այսուհետև ևս մերթ մեր դիտողութիւնքը հրատարակել այս կամ այն նիւթոց վրայ, եթէ Աբրահամի խմբագրութիւնը հիւրընկալութիւն չնորհէ մեզ։ Մնաց որ «ընդարձակ Օրացոյցի» խմբագրութիւնը այնքան բարկանալու կամ վախնալու տեղի ալ չ'ունի, զի ուրիշ որ և է մրցակից մը չ'կայ հրապարակի վրայ որ օգուտ քաղէ առիթէն և մեր քննադատութենէն՝ իւր առեւտրին վնաս հասցնելու համար։ Զայս ըսելէ յետոյ մէկ երկու խօսք կարծեմ բաւական պիտի ըլլայ նոյն խմբագրութեան, մեր դիտողութեանց մասին ըրած ենթադրութիւնները և առարկութիւնները ցրելու համար։

Ա. Մեր դիտողութեանց մէջ բնաւ ըսած չ'էինք թէ ամբողջ 300 այսչափ երեսէ բաղկացեալ օրացոյցին մէջ այն երեք չորս սխալը միայն գտանք։ Պ. Պաղտասարեան մեր «Դրակրկիտ» անուանէն կ'ենթադրի թէ ամբողջ օրացոյցը կրկնած ըլլանք։ Դժբաղդաբար այսպէս չէ։ Մենք այն մէկ քանի կէտերը յիշած էինք միայն զի չատ աչքի պարզող էին, օրինակի համար դերմանական ժայռը, որոյ խօսքը չ'ըներ խմբագրութիւնը, և իւր ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար որ յապագային տեղի խնամով պատրաստել վիճակացոյցը և զգուշանայ այլ ընդալ բաներ հրատարակելէ։ Արդէն ո՛չ ժամանակ և ո՛չ ձեռնհասութիւն ունինք՝ օրացոյցը ծայրէ ի ծայր մանրակրկիտ խուզարկութենէ անցուցնելու։ բայց որպէս զի թէ՛ ընթերցող հասարակութիւնը և թէ ինքն հասկնայ թէ մենք իրաւունք ունինք մեր քննադատութեան մէջ, ահաւասիկ կ'ըսենք որ օրացոյցին Աստիճանաց մասին վրայ մէկ երկու հայեացք դարձեալ ձգելով առաջիններէն զատ դտանք բազմաթիւ սխալներ որոց մի քանին յիշենք։ Ցարուութիւն Զէքի էֆ. նոյնպէս Տիրան էֆ. Աշխանեան Միւթէսարիֆի աստիճան բարձրացած են բաւական ատեն ի վեր, օրացոյցը դեռ Սանջէք կը նշանակէ զանոնք։ Խ. Օ. էֆէնտի ըստ Սալնամէյի ունի 3 մէճիտիէ (օրացոյցը կը նշանակէ 4 օսմանիէ), նոյնպէս Խ. Փ. էֆէնտի ունի 3 մէճիտ (օրացոյցը կը նշանակէ միայն 4 օսմ.)։ իսկ ընդհակառակն Գ. Շ. էֆ. ուներ մինչեւ 3 ցարդ 4 մէճիտիէ և ո՛չ թէ 3, և այս վերջերս միայն իւր պատուանշանը բարձրացաւ 3 մէճիտիէի, մինչ օրացոյցը քանի տարիէ ի վեր 3 մէճիտիէին չնորհած էր նմա ելն. ելն։

Բ. Օրացուցի խմբագրութիւնը չ'ուզեր որ հրապարակային քննադատութիւն ըլլայ օրացուցի թերութեանց կամ սխալներու մասին, այլ մատնացոյց ընելով մեզ օրացուցին վերջը դրուած ազգը, կ'ուզէ որ դիտողութիւնք ո՛չ հրապարակային կերպով ուղղուին իրեն։ Ի պատասխանի կ'ըսենք, զայս բանս որ և է հեղինակ կամ հրատարակիչ ալ կրնայ պահանջել միւնոյն իրաւամբ և այն ատեն ալ քննադատութիւն ըսուածն աչխարհքէն թող վերնա՛յ, ինչպէս որ Տաճկահայոց դրականութենէն դրեթէ վերցած է, և ամեն մարդ անվախ համարձակ խելքին փչածը թող հրապարակ նետէ մանաւանդ երբ մրցակից ալ չունի։ Մենք յիշեալ ազգը տեսած էինք, բայց այնպէս կ'մտածենք թէ նա կը պատկանի այն տեսակ ուղղութեանց և փոխոխութեանց զրոս հեղինակն ընելու միջոց չ'ունի, օրինակի համար բժիշկ մը կամ փաստաբան մը սենեակը կը փոխէ եւայլն։ բայց այն բաները որ պաշտօնական աղբիւրէ կը ըղխին, մանաւանդ անձանց ուղղութեանը թողուլը յոյժ անպատեհ դրութիւն մը կ'ըլլար։ Այսպէս չատ քիչերը պիտի դրէին իրեն «ես այս ի՞նչ ատիճանը չունիմ, այրքան վար է ունեցածս, սրբագրէ»։ մինչդեռ կրնար դանուիլ ուրիշ մ'ալ որ իւր իսկապէս ունեցած ատիճանէն և պատուանշանէն աւելին դրել տար և խաբեր խմբագրութիւնն։ անդին ընդհակառակն չատեր ալ ի համեստութենէ չարժեալ և կամ ամենեւին կարեւորութիւն չտալով չդրէին իրեն թէ մենք ալ այս ինչ պատուանշաններն և ատիճաններն առած ենք կամ առինք, սրբագրէ՛։ Մնաց որ մենք ի՞նչպէս կրնայինք դիտնալ յառաջուց թէ Պ. Գ. Պաղտասարեան այս տարուան օրացուցին մէջ այս ինչ անձը այն ինչ ատիճանի պիտի բարձրացնէ և այն ինչն ալ վար ձգէ, որ իմաց տայինք իրեն, և եթէ յետոյ խմբագրնէինք գալ տարի ալ ուրիշ անուշադրութիւններ չպիտի՞ գործէր։ ասկէց զատ ի՞նչ երաշխաւորութիւններ ուներ թէ մեր ընելիք դիտողութիւնը ճիշդ է և ո՛չ թէ սխալ՝ ի կրից թերադրեալ կամ զինքը խաբելու համար եղած։ ուրեմն՝ ո՛ր կողմէ ալ նկատենք՝ կ'երեւայ որ այս պահանջը անտեղի է։

Գ. «Ընդարձակ օրացուցի խմբագրութիւնը՝ բացարձակ ստոյգութիւն կ'անուանէ մեր այն խօսքը թէ «սոյն օրացուցի վիճակագրական սխալը չատ տարիներէ հետէ կը քննադատուին։» Սուտ չէ, բարեկամ. ես կը յիշեմ ասկէ չուրջ 10-15 տարի յառաջ Աբրահան օրացուցի դէմ քննադատութիւն մը ժամանակին Մասիսներուն մէջ, յորում 10-15 տեսակ սխալներ նշանակուած էին, բայց ի՞նչ հետեւութիւն։ Ա. Բ. Էֆէնտին 1877ի օրացուցին մէջ Ուլայի ատիճանի բարձրացած էր, յաջորդ տարին Միւթէսարիֆի ինչա՞, արդեօք յանցա՞նք մը գործած էր և ատիճանէ վա՛ր ինկաւ, օ՛չ, այլ անշուշտ եղած մանաւոր դիտողութեանց վրայ՝ օրացուցի խմբագրութիւնը ուղղեց սխալը և այլ այսպիսի չատեր։ միթէ ախորժելի՞ բան է այս և պէ՞տք է որ անդադար կրկնուին։

Ուրեմն «ընդարձակ օրացուցի խմբագրութիւնը, լաւ կ'ընէ որ փոխանակ զայրանալու կամ անձնական անտեղի ակնարկութիւններով պատասխանելու մեր ըրած քննադատութեանց, աչխատի որ անտեղի սխալներ չ'սրբագրին այլ ևս օրացուցին մէջ, աւելի ուշադրութիւն դարձնէ նորա վրայ և ձեռնհաս անձանց դիմէ վիճակացոյցը բարւոքելու համար։ Քանի մը զրուշը չ'խնայելով ամեն տարի մէկ մէկ Սալնամէ, Կոյմալի օրացոյց, Զերվանթի եղբարց հրատարակութիւնէն դնէ։ Նըմանապէս լրագրաց մէջ հրատարակեալ ամենօրեայ պաշտօնաբաշխութեանց համեմատ հարկ եղած սրբագրութիւններն ընէ, և գալ տարի այլ ևս ո՛չ առանձնական և ո՛չ հրապարակային այս տեսակ դիտողութեանց տեղի չ'տայ։ Սխալներ և վրիպակներ այն ատեն միայն ներելի կ'ըլլան այսպիսի գործոց մէջ, երբ հեղինակը զանոնք սրբագրելու կամ «ծորուէ» անցուցնելու միջոցը չ'ունենար ձեռքին տակ, մինչդեռ մեր ըրած դիտողութիւնք այս կարգէ չէին։

ԳՐԱԿՐԿԻՏՆ

Հրատարակուեցաւ Արիկեան էֆ.ի բառարանին 69րդ տետրը որ կը յանգի մինչ Ֆելեեէ բառը, բաժանորդագին է 30 գահեկան Պոլսոյ, իսկ 35 գաւառաց համար։

ԱԶԴ

Ֆ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏՈՒՆԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՌՈՒԿԻ 1,000,000 **«ՓԻՆԻՔՍ»** Հիմնեալ ի Լէյտըն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգ. ռուբլոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջոցներով ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարդադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

6

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ գումարք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և գնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան։

11

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ գումարք 6,250,000 Պահեստի դրամ գումարք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լաւագոյն ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 գումարք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հայրապետ Թուրքիոյ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՒԺ

Պիտի գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Բիճէսի Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատասխանութիւնն խոհուեմի դպրոց մը, կէս դաւաթ ջրի մէջ լուծուելով յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'ամրացնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և չհոգեկոր կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Բիճէսի Սնուցիչ Հիւթին խոհուեմի դպրոց մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով յառաջ կը բերէ մածուն մը որուն վրայ պէտք է սուրցնել 90 տրամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ, կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծակի մէջ։

Անհրաժեշտ դառնուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Գնորդներն կը ենդրուին լաւ որոշել թէ զուկին թէ մարը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ ըլլան, հարցուցէք Տր. Բիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գրեթէ ամենուրեք։

ԷՄՐՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԵԱՆ
Ղալաթիա, Վայվոտա պանդոկին քով թիւ 95 և 97 69

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՁՈՒԹԻՒՆ,

ՄԱՐՄԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթեղէնաւոր պատրաստութիւններէն։

Այս եբէլի, չափաւոր հոգի ունի՝ ներքուստ, դեռ գլխուրնիքով կ'առնուի կիներէն և մանուկներէն

Պնդութիւն չի տար, ատամները չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՋԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

211 · Կ· ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒԴ ՓՈՂՈՑ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր թաղմաթիւ յամախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց հմտապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հեռեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Պոթին կալոշ	դրշ 95	Պալատական կալոշ	դրշ 45
Պոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մոկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		291

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Մէկէթի խան, մեծաղդային Թղթատարաստան վերի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է իւր մեղ, այս ձմռան եղանակին ստացաւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումմ մի կ'ընէ, որ արդէն բաղմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական ընդարձակ տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բոլոր գործարանին ապրանքներուն վրայ որ ունի՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բռնուածք, կնոջագլխաց, բալիք, քորսէ, թաշկինակ, սեղանի պնոյց, շապիկ, շապկնիկ, ատամանք, փլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագլխանոց, ուրեմն եւ ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորովին ընտիր տեսակէ։

Հաստակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքեթներն կանանց օրիորդաց և աղջկանց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելումմ մի ըրած է նաեւ ապպրուած զդեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծոռ է պիտան, և իւր ընդարձակ արտասահմանցի շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ և գործ դնելով ինչ որ ապրպարին։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զդեստներ բաղթօներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱՀԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԿԱՑ 01

Օ ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌՈՒՋԻՆ Գ ԲՈՒԱՐԱՆԸ դրանց, պատուհաններու փեղկերու կանխէ բաւէ տոպստակաձեւներու, բռնաձեւներու եւ այլ ատաղձագործական շինուածեանց

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԻՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՅՈՒԹԱՇ, ԱԶԻԶԻՅԷ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս զօրանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին առատաձեւ ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձայ գործեր։ Գեղաներէ եղած յանձնարարութիւնքս եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստուի նաեւ սատաղէ, պղտէ և քանդակեալ զարդու կարասիներ, չարժուն շէջ տեղիներ, բարամաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ։

Այն գործարանը գիմոզը մեծապէս գոհ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ գիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱՓ, ԱԺԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

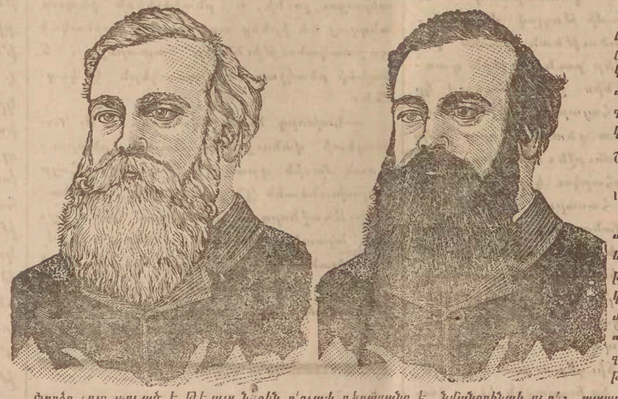

Ամբողջ մարդերուն գլխոյն փոխելու համար մէկ երկու անգամն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵԼԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Պակտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս նիւթին ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Լաւ տուհիլիութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր գիտցողն ի դերեւ հանել։ Կը կասեցուցէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեւեր կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մաքին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱՌՈՒՄԱ, ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուսին երեքնեալ գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկին գնել պաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պղտիկ սանրով մը կամ ոտդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցէ զայն, ոյնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Այս դլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը շոգիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ չդլայլով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւական է։ Եթէ մէկ երկու անգամն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձրանայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մեր աղջիկներն և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն դեմքն և ձեռները լուալ ի գլուխ։

Նշան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը պէտքով։ ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թրջուած սպունգ մը, և ուզուած աստիճանը յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂՆԵՐԻՆ ՀԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՄՐՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԵԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՑԻ, Վայվոտա, Պահպանոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Հեշլեի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 63

ԹԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատեալ 1858 թ.

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,951.29
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարաց » 408,448,921.35

Ապահովագրել տուող անձինք մանուան պարագային մէջ տարեկան բաժին։

Ներկն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԹԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մանուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան տնտ մը 29,70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա երեն իւրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած մնացորդն։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Ծժիտք) Օրինակ.

Ոեկ տարեկան եղած մի՝ երիտասարդ ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, սակայն զոյս պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320,30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումէն։

Ջնջելն մ'ցանկի մը մինչեւ կարելի է երաշխաւորիլ նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԼ ՊՈՆՏԻ, Գրասենեակք, Թիւնելի հրապարակ, տուն Մոսկերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԻԷ 26

ՀԱՋԻ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

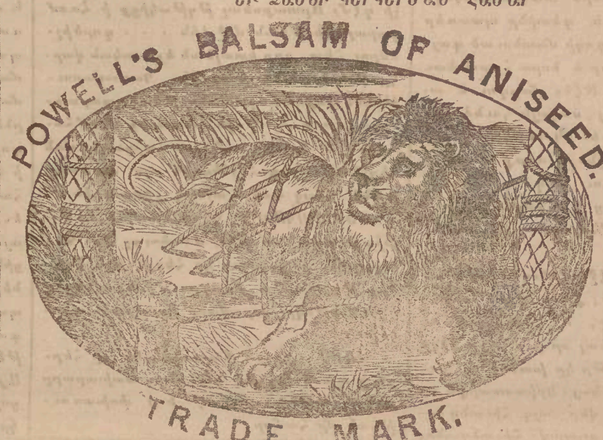

ՇՆՉԱՓՈՂԻ եւ ԽՈՀԶԵՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆԵՐ դէմ իբր ապահով դարման այս գեղին վայելչամբ համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած է ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն Նէրվի Թեղատօթակրոյն վրայ, ի Ուիք, ընկողմամբ.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արդելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցուցնել, Վ.սեմ. Կոմն Քարթինէսյան ձեռաբաժց ինձ գործածել ձեր անուշական բալասանէն անիտանի հատիկներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուանը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն ալրդ։» (Սար.) Վ. ԼԻՆԶԷԼ, Նէրվի Թեղատօթակրէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտաքնավաճառաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ապէնտ Բաէյս, Պլաքֆրիարս բրօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով.
64 Մ. ԷՄՐՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԵԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վայվոտա, պահպանոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՒԺ—ԿԱՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ —Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆն է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, բնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղտչան կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապաւանումը։ Կը կասեցուցէ կենսական ոյժերու ո և է կորուստը յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սառը հետեւանաց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մեծագոյն է. Մեկնամտութեան զգացումներն եւ տիսանդիչը կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւծ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մեծանալով կենսական եւ լիկորական տարրը, ինամելով կերդարական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հաւաքկու եւ առատ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժահամ է, կը զարգացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն ի կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելումմ եւ կորուստի եւ բարօրութեան զգացումմ մը ոյր ամբողջութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կ... էր։ Պատուոյութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ագեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լիանի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորուին, աչերը շողալ կը լինին, մարմնը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը դյի կ'ստանան։

Զգուշացէք սառ նմանութիւններէ։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ... մեն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կնքամատնոցի գրոյցը կը կրեն ոտ բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England բառն փորագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վստահաւոր եւ գնահատական կեղծել։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով.
65 Մ. ԷՄՐՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԵԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վայվոտա, պահպանոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97։

ՇՆՉԱՐԳԵԼ ՍԻԲԻՐ ԲՐՈՆՈՒԻ, ՈՒՂՂԱՊԷՍ ՀԱԲՐՈՒԹԻՒ ԵՒ ԱԼԸՍԱՒՕՐԻ ԽՈՂՈՎ Լ.ԱՆԳԼԵՐԷՆ, Լրմսէօրի ամուսնոր պահանջել տուփին վրայ (3 ֆրանք)։ Կեդրոնատեղի Դեղ. ԴՈՊԻՔ, 25, Մոնմ փողոց, Բարիզ։ Ի և. Պոլիս Էֆենտիլք եղբարք, Բրիտանական դեղարան։

NEVRALGIES ՁԱՎԱՏԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍՏԱՄԱՔՍԻ ԹԻՒՔ, և ՀՂՈՒՄՆԻ բոլոր հիւանդութիւնքը կը բուժուին Տոքթոր ԳԻՊՈՆԻՒ ԱՆՏԻՆԷՎՐԱԼԳԻՔ դեղահատերով։ Գուփը 3 ֆր.—Պահանջել Գործարանատերը Միւլհեան գրասենեակ։ Կեդրոնատեղի՝ Դեղ. ԴՈՊԻՔԻ, 23, Մոնմ փողոց, Բարիզ։ Ի և Պոլիս Մէկիքի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղարաններ. 90

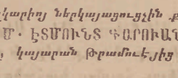

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՏՈՒՐԻ
Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Ամսոյ	Ք.Մ.	Ք.Ե.	Երթալիք գիծը	Շոգենաւ
Հ.	14	26	2 Եր.	Օտեսա	Ազոֆ
Գ.	15	27	5 Եր.	Աչբուսնդրիա	Ռոստոֆ
Դ.	16	28	10 Առ.	Անատոլու	Ռոստոֆ
Հ.	16	28	10 Առ.	Սեւաստոպոլ	Օլեկ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Գիրլշ Գարու։ 136

Ագենտաւոր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ